

Stjepan Jagić

Koraci kroz
učionice vremena

Povijest školstva
na području Općine Podravske Sesvete
1830. - 2025.

Povijest školstva na području Općine Podravske Sesvete 1830. – 2025.

Stjepan Jagić

Koraci kroz učionice vremena

Podravske Sesvete, 2025.

Naslov:

**„Povijest školstva na području Općine
Podravske Sesvete 1830. – 2025.“**

Koraci kroz učionice vremena

Autor: **Stjepan Jagić**

Vlastita naklada autora

URL publikacije: <https://www.podravske-sesvete.eu/knjige/skolaps.pdf>

Urednik: **Petra Štefec**

Jezična lektura i korektura: **Petra Štefec**

Naslovnica i zadnja stranica: Dražen Nađ

ISBN 978-953-46887-2-4

Publikacija je dostavljena Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u skladu s obvezom dostave obveznog primjerka propisanom Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19, 114/22) te Pravilnikom o obveznom primjerku (NN 66/20).

Mjesto izdanja: Podravske Sesvete

Godina izdanja: 2025.

Predgovor

Obrazovanje je najmoćnije oružje kojim možete promijeniti svijet.

Nelson Mandela

Velika hvala Stjepanu na objavi ove monografije – ostavštini za sve buduće naraštaje Podravske Sesvete. U knjizi je detaljno opisan i dokumentiran povijesni razvoj školstva u Podravske Sesvetama od samih začetaka do današnjih dana. Dodane fotografije nekadašnjih i sadašnjih učenika te školskih dokumenata pridonose važnosti monografije. Pisana je vrlo jednostavnim stilom, razumljivim svim čitateljima.

Tri stoljeća obrazovanja u Podravske Sesvetama potvrđuju činjenicu da je obrazovanje temeljni dio svih društvenih aktivnosti. Ono je vrlo važno. Ovaj povijesni pregled školstva u malome podravskome mjestu pokazuje da obrazovanje ipak može i treba biti društveni pokretač. Konvencija o pravima djeteta zalaže se za to da „svako dijete ima pravo na obrazovanje“, stoga zaključujemo da su stanovnici Podravske Sesvete uživali ovo pravo dugi niz godina. U širem značenju školstva, vrlo je važna godina 2021. jer se tek tada, kada je svijet uvelike napredovao, u našem mjestu otvara dječji vrtić – prva i najvažnija stepenica u odgoju i obrazovanju. Opće je poznato da su najranije djetetove godine najvažnije za njegov kasniji razvoj. Dijete svakako treba boraviti u okruženju koje potiče njegov razvoj, a to je vrtić.

Podravske Sesvete iznjedrile su velik broj odgojno-obrazovnih djelatnika, a neki od njih rade u svom rodnom mjestu. Na taj način i dalje pridonose razvoju društvenog napretka male seoske sredine, svoje rodne grude.

Petra Štefec

Uvod

Malo je škola koje se mogu pohvaliti tako dugom, burnom i bogatom poviješću kao naša škola. Od njenog osnivanja 1830. godine, djelujući u različitim i nerijetko presudnim povijesnim događanjima, u različitim društvenim uređenjima, njeni djelatnici nikad nisu zanemarili svoju osnovnu zadaću – odgojni i obrazovni rad s učenicima. Đaci sesvečke škole postajali su vrijedni radnici, majstori, visokoobrazovani stručnjaci, magistri i doktori. Mnogi su otišli u svijet gdje su postali dobri i cijenjeni radnici, a neki i stekli ugledno ime u svijetu znanosti. S toga je prvenstveni cilj ove monografije sačuvati i na jednom mjestu objediniti sve dokumente i sjećanja još živih sudionika. Dokumentata, pogotovo iz starijih vremena, nema mnogo i zato je svaki novootkriveni tekst veliki dobitak, a knjiga se proširuje svojim sadržajem.

Stjepan Jagić

Sadržaj:

1.	Povijesne i društveno-ekonomske prilike u Hrvatskoj od 9. stoljeća do danas	7
2.	Povijest školstva u Hrvatskoj	9
3.	Osnovna škola Podravske Sesvete 1830. – 1964.	13
3.1.	Područna škola Podravske Sesvete	46
4.	„Mala škola“ Podravske Sesvete 1978. – 2020.	71
5.	Dječji vrtić "Leptirići" Podravske Sesvete 2021. - 2025.	74
6.	Dogradnja školske zgrade PŠ Podravske Sesvete i zgrade Dječjeg vrtića "Leptirići"	77
7.	Literatura i prilozi (fotografije)	80

Povijesne i društveno-ekonomske prilike u Hrvatskoj od 9. stoljeća do danas

Ustrojstvo samostalne hrvatske države moguće je pratiti od 9. stoljeća s velikim razlikama u teritorijalnoj veličini, političkoj organizaciji i stupnju samostalnosti.

Hrvatski narod je oko 626. podložio rimske pokrajine Dalmaciju i Panoniju te osnovao dvije neovisne kneževine, koje je u Kraljevini Hrvatsku ujedinio njegov prvi kralj Tomislav, okrunjen 925. godine. Nakon izumiranja domaće dinastije Trpimirovića, Sabor je za kraljeve Hrvatske izabirao vladare drugih država, stvarajući time personalnu uniju najprije Hrvatske i Ugarske (1102. – 1300. i 1307. – 1526.), a zatim Hrvatske i Austrije (1527. – 1918.). U 15. stoljeću počinju Turci prodirati u hrvatske zemlje, a gospodarska i vojna snaga hrvatskog plemstva neprekidno se smanjivala.

Granice Hrvatskog kraljevstva 1606.

U nemogućnosti da održe svoje utvrde i posjede, ono je bilo prisiljeno radi vlastitog opstanka raskinuti ugovor s Ugarskom i izabrati habsburškog nadvojvodu Ferdinanda za hrvatskoga kralja.

Tek je 1553. godine uslijedilo prvo značajnije uređenje Vojne krajine. Tvorac prve reforme bio je vrhovni krajiški zapovjednik Ivan Lenković. Osniva se i varaždinski generalat u koji ulazi i Đurđevačka kapetanija, kojoj su pripale i Podravske Sesvete, kao njen najistočniji dio.

Padom Virovitice 1552. godine jedan dio stanovništva Podravnih Sesveta napušta svoje domove i povlači se prema Varaždinu, dok se drugi dio sklanja preko rijeke Drave u Ugarsku. Oni najhrabriji ostaju skriveni duboko u gustim hrastovim šumama Dubovnika i močvarama Rakovke.

Nakon poraza Turaka kod Siska 1593. godine počinje postupno oslobađanje Hrvatske i povratak stanovništva u ove krajeve. Tako Podravske Sesvete postaju službeno naselje Poveljom oberstara grada Đurđevca Hanibala Josipa Heistera 1695. godine.

Feudalni društveni odnosi koji su do tada vladali bili su vrlo teški za seljake zbog velikih davanja i poreza te međusobnih sukoba vlastele i međudržavnih ratova u kojima su oni morali sudjelovati kao obični vojnici. Sve do ukidanja Vojne krajine 1873. godine i ponovnom ujedinjenju s maticom zemljom 1881. godine, a sam feudalizam službeno je ukinuo svojim banskim pismom, 25. travnja 1848., Josip Jelačić. Od tog datuma u Hrvatskoj prestaje feudalizam, a počinje moderno, građansko doba.

Poslije desetogodišnje centralizacije, germanizacije i apsolutizma Josipa II. koji je nastojao stvoriti europsku i njemačku Austriju i negirati sva staleška prava i Hrvatske i Ugarske, Hrvati su odlučili na svom Saboru 1868. godine da se što čvršće povežu s Ugarima. Posljedica toga je zajednička vlada na koju su Hrvati prenijeli dio svojih prava. Bio je to privremeni potez koga su u Ugarskoj iskoristili i htjeli uskoro Hrvatskoj nametnuti svoj jezik, zakone i upravu. Otada počinje politička borba Hrvata na dvije strane: protiv mađarskog hegemonizma i austrijskog centralizma i germanizacije. Hrvatski se narod našao u tjesnacu između Beča i Pešte i tako će uglavnom biti sve do sloma austrijske carevine (od 1867. godine Austro-Ugarske Monarhije) 1918. godine.

Na dijelu prostora bivše Monarhije osniva se Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca, od 1929. godine prozvana Kraljevina Jugoslavija. Propašću Kraljevine tijekom II. svjetskog rata, 1945. Hrvatska postaje jedna od šest saveznih država socijalističke Jugoslavije. Iz te države Hrvatska izlazi 25.6.1991. godine prihvaćanjem Deklaracije o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske.

1. Povijest školstva u Hrvatskoj

Razvoj školstva u Hrvatskoj bio je u skladu s brojnim povijesnim, političkim, gospodarskim i društvenim promjenama i procesima unutar različitih državnih tvorevina. Početno obrazovanje vezano je uz pojavu pisma.

Slavensko obrazovanje i pismenost veže se uz braću Ćirila (827. – 869.) i Metoda (820. – 885.), koji su za vjerske potrebe preveli svete knjige na slavenski jezik i uveli slavensko pismo glagoljicu preko kojeg su širili pismenost među Hrvatima. Mladež okupljena oko njih stvarala je prve kršćanske škole. Drugi izvori upućuju na početno obrazovanje vezano uz vladanje Karla Velikog (768. – 814). Karlo Veliki predložio je uvođenje općeg institucionalnog obrazovanja. Svećenicima je 789. godine zapovjedio da po selima i gradovima drže škole i djecu odgajaju s brigom i ljubavlju.

Crkvi su škole bile potrebne iz dvaju razloga. Kroz te škole osiguravao se vlastiti svećenički podmladak i kroz njih se ostalo stanovništvo odgajali u vjerskom duhu. Među najznačajnije crkvene redove koji su u Hrvatskoj organizirali školstvo navode se: benediktinci, dominikanci i franjevci. U školama crkvenih redova nije bilo jedinstvene organizacije, nastavnih planova i programa.

Sustavno školstvo organizirali su Jezuiti krajem 16. stoljeća. Svi nastavni predmeti temeljili su se na vjeri. "Nu valja znati da se je sva obuka temeljila na vjeri, i od učenika se zahtijevalo, da više pohađaju službu božju i vrše vjerske dužnosti nego da uče." (Čuvaj, 1910., 1,205.).

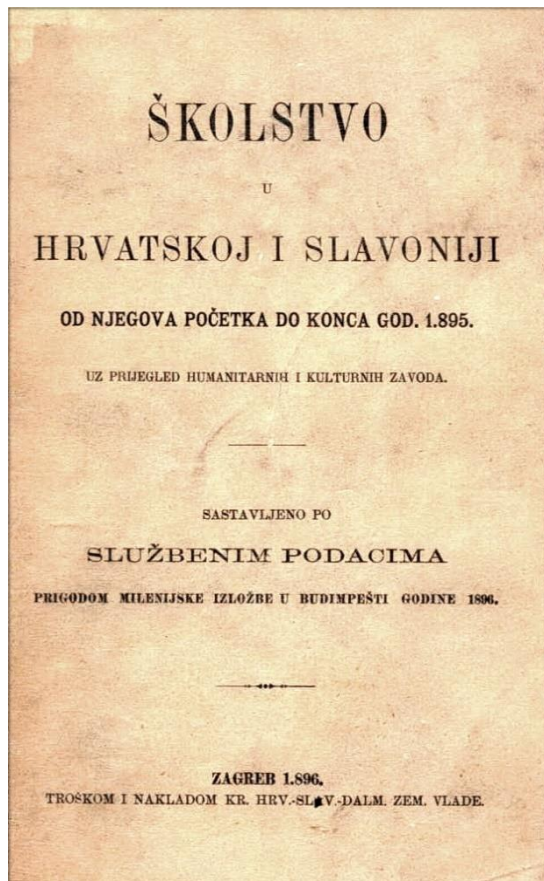
U doba feudalizma crkva i crkveni redovi bili su gotovo jedini nositelji obrazovanja.

Godine 1840. na vlast dolazi prva i jedina žena koja je vladala Habsburškom Monarhijom. Sjedinila je Slavoniju s Hrvatskom 1745. godine. Vojnu krajinu preuređuje 1746. godine. I za školstvo tada nastadoše bolja vremena. U sklopu svojih reformi njezin sin Josip II. (1780. – 1790.) ukinuo je gotovo sve crkvene redove na području austrijskog carstva. Neki će crkveni redovi ponovno biti obnovljeni, ali više neće doseći moć i utjecaj koji su imali na području odgoja i obrazovanja prije ukidanja.

U duhu prosvjetiteljske ideje, carica Marija Terezija potiče otvaranje škola s ciljem da se barem u sjedištu svake župe otvori najosnovniji oblik škole. Školsku reformu povjerila je Johannu Ignazu Felbigeru (1724. – 1788.), koji ju je obznanio u Općem školskom redu godine 1774. godine (Čuvaj, 1910., 1., 421. – 425.). Kada je carica Marija Terezija počela širiti pučku prosvjetu u svojoj državi, izdala je i za Vojnu krajinu ovu naredbu: *"Svaki podanik mora se naobraziti po svom zvanju i stališu tako da istom odgovara. Učiteljska mjesta imadu se natječajem popunjavati, a učitelji*

moraju biti podpuno naobraženi za svoje zvanje. Cielokupna obuka mora biti jednaka i udešena za praktični život. U seoskih učionah mora svako diete, ako je ikako moguće učiti osim katekizma još pisati i četiri vrste računa..."

Nakl. Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. Zem. Vlade, 1896.

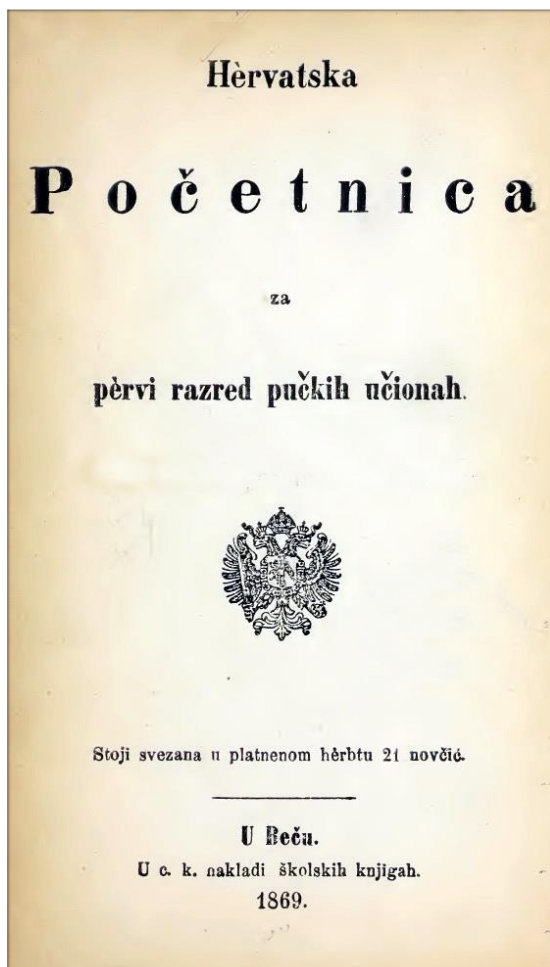

„Kvaliteta učenja i poučavanja nije se mogla očekivati s obzirom na siromašno znanje učitelja koji su radili u tim školama. Odnos prema njima bio je nehuman, često kao da su sluge, a gospodari njihovi pretpostavljeni – u ovom primjeru mjesni župnici, koji su nadzirali rad u školama. Obično su radili u neprimjerenim uvjetima i učionicama. Takvo stanje traje sve do 1770. godine. Otada se sve više posvećuje pažnja uređenju školskih prostora i izobrazbi učitelja. Nedostajali su obrazovani i stručni učitelji, ali se i to počelo postupno popravljati u cijeloj državi. Godine 1764. godine carica Marija Terezija naredila je da se u Vojnoj krajini zaposle Schulmeisteri, učitelji njemačke narodnosti..."

Opet, s druge strane krajišnici nisu bili skloni školovanju svoje djece zbog određenih obveza prema školi, kao i njemačkoga jezika koji su učenici morali učiti i svladavati na samom početku.

Prvih desetljeća 19. st. počinje osnivanje tzv. narodnih ili elementarnih škola, koje su održavane na narodnom jeziku, a uzdržavale su ih seoske općine. Ukidanjem Vojne krajine 1871. godine dolazi do reorganizacije kako geopolitičke uprave, tako i školstva. Tadašnji ban Ivan Mažuranić dao je konačni oblik školskom sustavu nakon što je usvojen „Zakon ob ustroju i pučkih školah i preparandijah“ 1874. godine. Prema tom novom zakonu škole su se dijelile u dvije vrste: opće pučke (elementarne) i građanske škole. Pučke škole su trajale četiri godine, te imale i dvogodišnju tzv. opetovnicu.

Ovim školskim zakonom jasno je razgraničena nadležnost između crkve i države na području pučkog školstva. Crkva zadržava organizaciju i nadzor vjeronauka, kao i nadzor odgoja (Zakon..., Cuvaj, 1910, 6, 453.). Crkva ima svoje predstavnike u mjesnim, županijskim i zemaljskim školskim odborima. Država dobiva nadzor nad obrazovanjem. Ovaj nadzor država prepušta stručnjacima i uvodi instituciju županijskih školskih nadzornika za koje se biraju najstručniji učitelji. Školama upravljaju školski odbori. Pored svećenika, u mjesne, županijske i zemaljske školske odbore, ulaze predstavnici učitelja i političke vlasti.

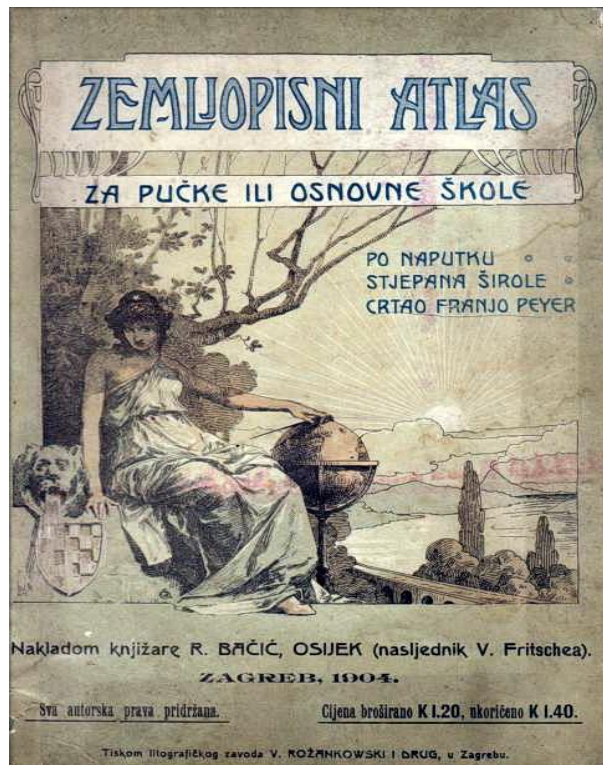
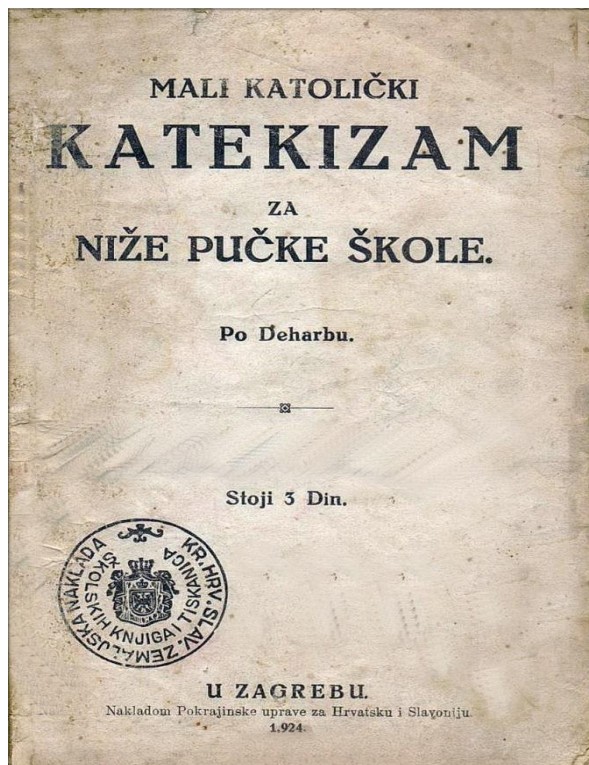
Prema ovom zakonu znatno je poboljšana i status hrvatskih učitelja. Učitelji dobivaju položaj državnih službenika, čime im je osigurana mjesečna plaća, kao i mirovina nakon 30 godina rada. Prema posebno određenim uvjetima učiteljsku mirovinu mogle su naslijediti udovice i djeca. (Zakon..., Cuvaj, 1910., 6).

Izdavanje potrebnih udžbenika, priručnika i literature na hrvatskom jeziku u početku je povjereno Hrvatskom pedagoškom zboru. Kasnije je Vlada utemeljila vlastitu nakladničku kuću, Izdavačka kuća kr. hr. slav. Zemaljska naklada školskih knjiga i tiskarnica. (Kirin, 1925.)

Na području Vojne krajine, tri godine ranije (1871. godine), donesen je školski zakon. Između ova dva školska zakona postoji velika sličnost. Prema školskom zakonu iz 1871. godine obvezno je školovanje također bilo četverogodišnje, ali se u praksi moglo realizirati kao šestogodišnje. Navedeni zakon predviđao je kao mogućnost polazak u školu godinu dana prije upisa u prvi razred i dva godišta četvrtoga razreda. (Zbirka zakonah i naredbah za vojnu krajinu, 1871., kasnije Zakon 1871.).

Ukidanjem Vojne krajine (1881. godine) i njezinim uključivanjem u županijski sustav Hrvatske (1886. godine), prestaje potreba postojanja dvaju školskih zakona. Novi, jedinstveni školski zakon donesen je 1888. godine. Školska obveza ostaje i dalje četverogodišnja kroz nižu pučku školu. No, ovaj zakon predviđa kao mogućnost dva godišta četvrtog razreda čime je školska obveznost produžena na pet godina. Oba navedena školska zakona propisivala su izgled, veličinu, nužne uvjete školskih zgrada, kao i nužno potreban namještaj. Školske zgrade grade se od čvrstog materijala, a u školskoj zgradi u pravilu se nalazio i učiteljski stan. Zbog navedene slabe opremljenosti, novi školski zakoni propisivali su minimalno potrebna nastavna sredstva i pomagala uključujući i knjižnicu.

Nakon Prvog i Drugog svjetskog rata se prvih godina nije mnogo toga promijenilo. Nastava se održavala šest godina, kasnije, od 1950-ih nastaju osmogodišnje škole. U manjim naseljima gdje su uglavnom bile četverogodišnje pučke, odnosno osnovne škole pripajane su većoj školi koja se je uglavnom nalazila u sjedištu lokalne samouprave.

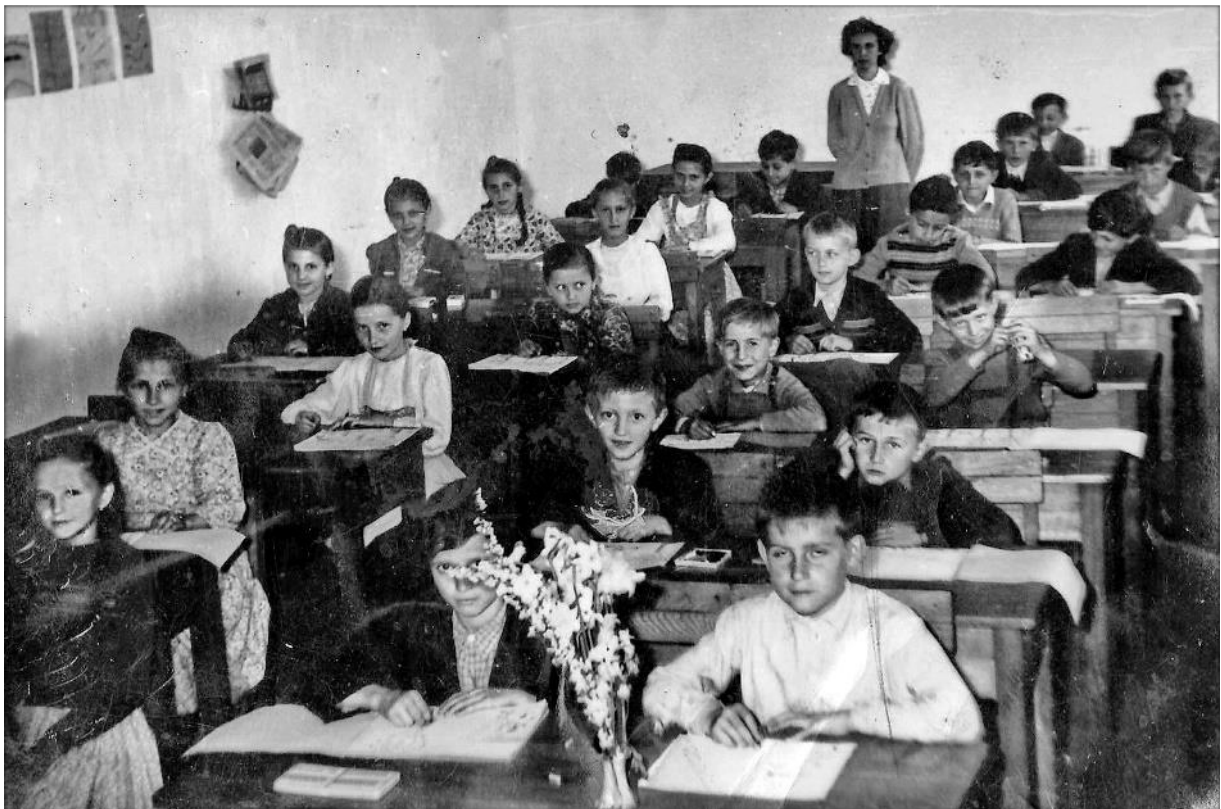

Knjige iz kojih su učili naši preci.

uglavnom tzv. učitelji koji su ujedno bili i orguljaši u župnom mjestu. Stoga su djeca iz Podravske Sesvete odlazila u školu u Kloštar Podravski u kojem je pučka škola osnovana tek 1813. godine. U tu kloštrasku školu od 1820. do 1823. godine iz Podravske Sesvete išao je i poznati hrvatski pjesnik Ferdo Rusan gdje ga je podučavao učitelj Herzeg (*Mira Kolar-Dimitrijević "Ferdo Rusan - život i djelo", str.18*).

Prema zapisu u "Statistici narodnjega školstva u Dalmaciji, Hrvatskoj i Slavoniji" iz 1875. godine navodi se da "u Podr. Sesvetama postoji trirazredna, obospolna škola, a kao godina osnutka navodi se 1828."

Sličan navod postoji i u dokumentima Državnog arhiva u Bjelovaru pod brojem: [0849] OSNOVNA ŠKOLA PODRAVSKE SESVETE – Podravske Sesvete (1828-1964); 1874-1964: knj. 8, kut. 3; 0,5 d/m. SI

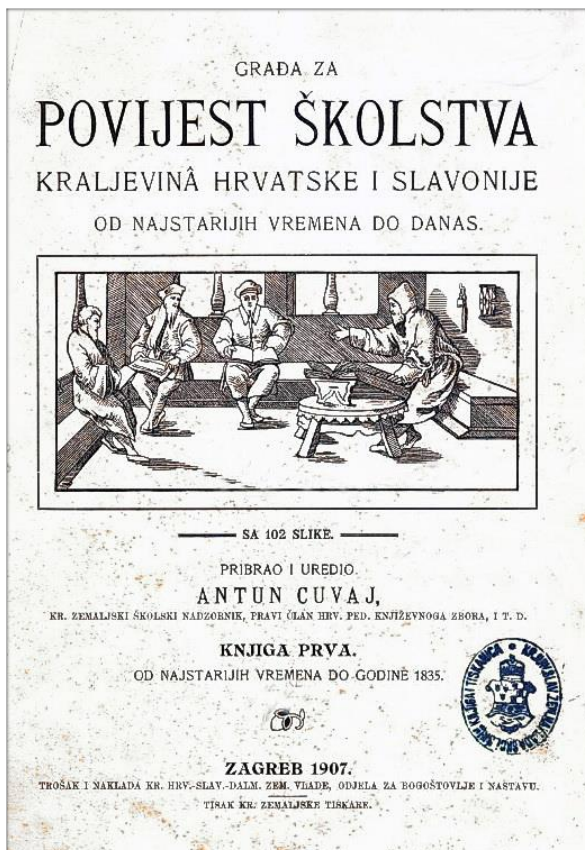
Generacija učenika rođena 1949. sa svojom učiteljicom Marijom Jagić.

663

god. 1824.: u Bolču, Gradini, Samarici, Šemovcu, Stefanju;
 god. 1825.: u Breznici njem., Klokočevcu, Martijancima, Neštinu, Predavcu;
 god. 1826.: u Bereku, Maradiku (evang. ref. s madžarskim nastavnim jezikom), Ploščici novoj, Rasinji;
 god. 1827. u Budrovcu, Čepelovcu, Đurđevcu, Garešnici, Tomašici, Vočinu;
 god. 1828.: u Barni vel., Grubišnopolju, Trojstvu;
 god. 1829.: u Granešini, Kalinovcu, Kaniškojivi, Selima zagorskim, Severinu, Vukovju, Zrinjskoj;
 god. 1830.: u Banoštru, Borovu, Cigljeniku, Dapcima, Dišniku, Goli, Farkaševcu, Kamenici, Kupincu, Lupoglavu, Mostarima, Mučni vel., Neudorfu (njemačka), Nevincu, Novogradu, Novoseljanima, Oprisavcima, Pašijanu, Orlovcu, Petrovcima (rusinska), Prugovcu, Rovištu, **Sesvetama podravskim**, Sv. Petru Čvrstecu, Svilaju, Vrtlinskoj;
 god. 1831.: u Bedeniku, Đurićima, Lipovcu, Lipovčanima, Mikloušu gor., Pavljanima nov., Pavlovcu, Petrovcima, Podgorcima, Poljani novoj, Radikovcima;

Međutim fra Paškal Cvekan u svojoj knjizi o Sesvetama navodi sljedeće: „Sesvete su dobile narodnu školu 21. prosinca 1830. odlukom Carske vlade u Beču“ (Cuvaj, Povijest školstva I. str. 663.).

(Cuvaj, Povijest školstva I. str. 663.)

Antun Cuvaj, rođen u Bjelovaru (1854. – 1927.), prikupio je izuzetno mnogo građe za povijest školstva u Hrvatskoj.

Njegovo najčuvenije i najvažnije djelo ***Građa za povijest školstva kraljevinâ Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas*** objavljeno je u prvom izdanju u 5 svezaka (Zagreb 1907. – 1912.), a u drugom dopunjenom izdanju u 11 svezaka (Zagreb 1910. – 1913.).

Osnovao je Hrvatski školski muzej u Zagrebu 1901. godine s ciljem prikupljanja, proučavanja i izlaganja građe iz prošlosti i sadašnjosti hrvatskoga školstva i pedagogije. Godine 1887. imenovan je zemaljskim školskim nadzornikom za pučke škole u Hrvatskoj i Slavoniji.

Cuvaj u Povijesti školstva 1, str. 604) piše:

U pučkim školama na selu valja da sva djeca podučavaju:

- a) u poznavanju slova (pismena), spajanju slogova i čitanju knjiga tiskanih i pisanih
- b) u pravo i čistopisu (krasnopisu)
- c) u prvim počecima računstva
- d) u sastavljanju različitih zadaća na materinskom jeziku
- e) u tom kako seljaci treba da paze na poštenje, te imaju osobitu brigu i skrb oko domaćega gospodarstva; za tu svrhu služi posebna knjižica pod imenom *čitanka*
- f) Bogoštovlje.

Mjesno ravnateljstvo pučkih škola povjereno je svećeniku, koji ima revno paziti na to da učitelji točno vrše dužnosti svoga zvanja. Bdit će nadalje nad ponašanjem kako djece tako i samih učitelja.

Crtež upraviteljice škole Sesvete Klare Hišler načinjen 1939. godine prilikom ispunjavanja Upitnika sa Statističkim podacima zatraženih od Banovine Hrvatske, koji pokazuje položaj školskih zgrada u mjestu.

Nastava se u Podravskim Sesvetama od 1830. do 1840. održavala u privatnoj kući, koja se je nalazila gdje je sada kip svetog Ivana Nepomuka. Učitelji su bili oficiri vojne krajine. Nastava u privatnim kućama bila je vrlo otežana zbog skućenog prostora te nepostojanja nikakvih drugih preduvjeta za rad. Zbog toga je godine 1840. škola premještena u ulicu Prva Numera, na zemljištu pokraj mlina. Događena je 1886. po poduzetniku Stjepanu Janešu za 2880 forinti, a platili su Sesvečani. To je bila prizemna zgrada postavljena uzduž ulice. Imala je osam prozora i dvoja vrata. Nastava se u njoj održavala do 1955. godine, a od 1911. godine viši razredi pohađaju "Gornju školu". Srušena je devedesetih godina 20. st. U narodu je bila poznata kao "Donja škola". *(Slika dolje)*

Drugi razred učiteljice Darinke Hrvoić; snimljeno 1950./1951. godine kod „Donje škole“

Niža pučka škola u Sesvetama Br. B.
24.

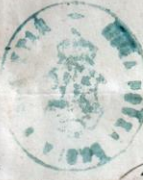
Svjedodžba otpusnica.

Šokec Stevo učeni k. IV. b. razreda, ima 12. godina rimokatoličke vjeroispovjedanja, polazi o je marljivo ovu nižu pučku školu od 1. listopada 1893. do 30. lipnja 1898., po naša o se je u čudorednosti povalno te je nauči o propisane predmete kako sljede:

Nauk vjere (čit. crkv. slov. pisma) v. dobar.
 Čitanje i razumjevanje čitanoga s vježbama u govoru dobar.
 Računstvo i geom. oblikoslovje v. dobar.
 Krasopis dovoljan
 Risanje dobar
 Svjetovno i crkveno pjevanje dobar.
 Ručni rad (Slójd) i kućanstvo _____
 Gimnastiku v. dobar.
 Radnje u škol. vrtu v. dobar.

Pošto je ist u ustanovi §. 47. školskog zakona od 31. listopada 1888., dotično visokovladnim odredbama od 24. siječnja i 13. prosinca 1895. br. 1390 i 17.667 zadovolji o, to se otpušta iz ove škole.

u Sesvetama dne 30. lipnja 1898.

 Horvatić
upr. s. nadr.

Antun Gerber,
župnik.

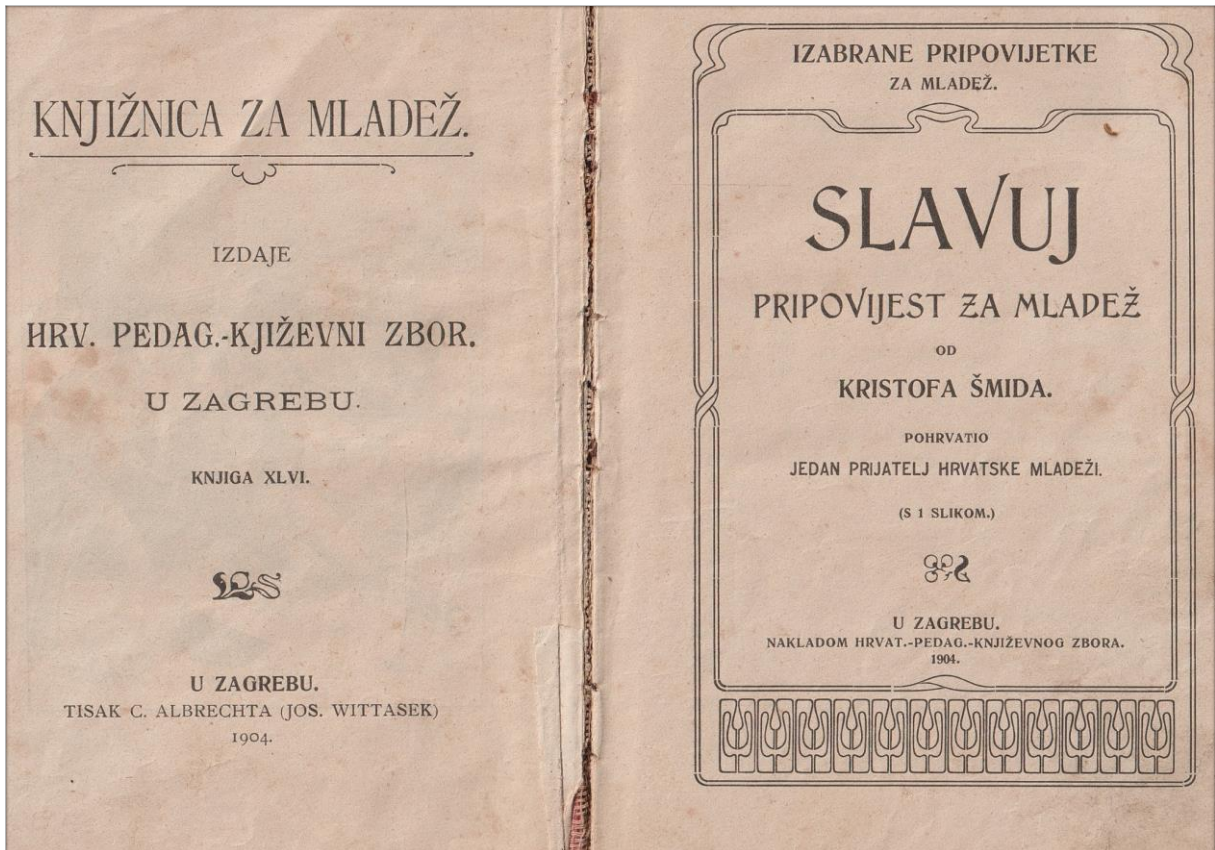
Gerber
red. učitelj.

Formular 2. KR. ZEMALJSKA TISKARA.

Svjedodžba 4. razreda Niže pučke škole u Podravskim Sesvetama, iz vremena Austro-Ugarske države 1898. godine, za vrijeme Antuna Gerbera, sesvečkog župnika.

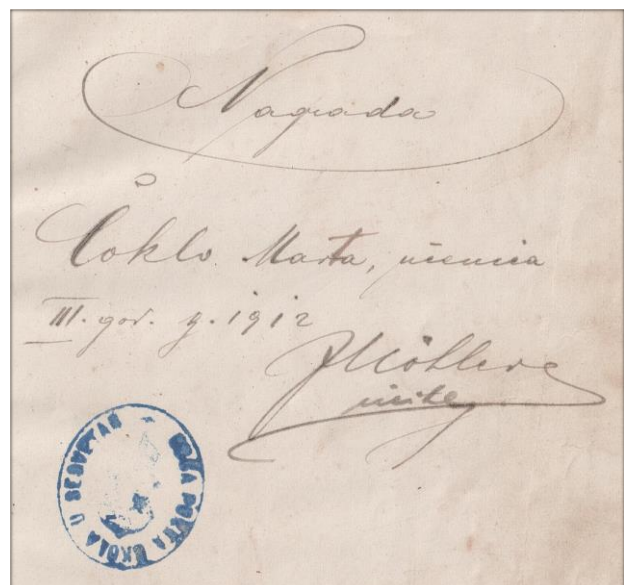
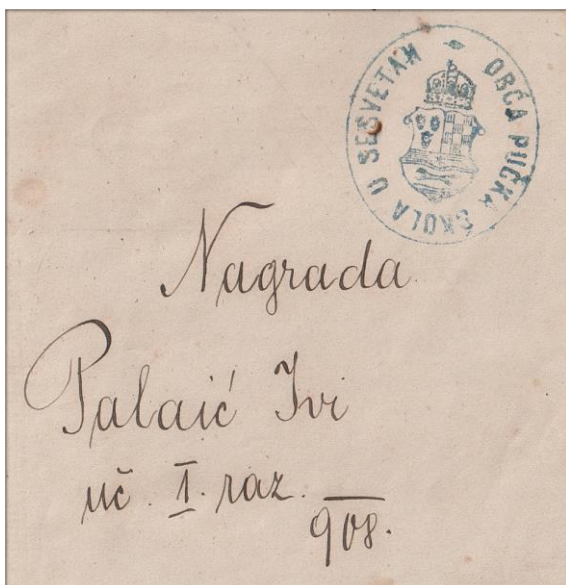
Zahvaljujući podacima dobivenim iz **Hrvatskog školskog muzeja** imamo barem neka saznanja o tom vremenu. To su najčešće zapisi dobiveni iz školskih kalendara i shematizama u kojima su objavljivani popisi mjesta gdje su postojale škole s imenima učitelja, u nekima i još pokoji podatak.

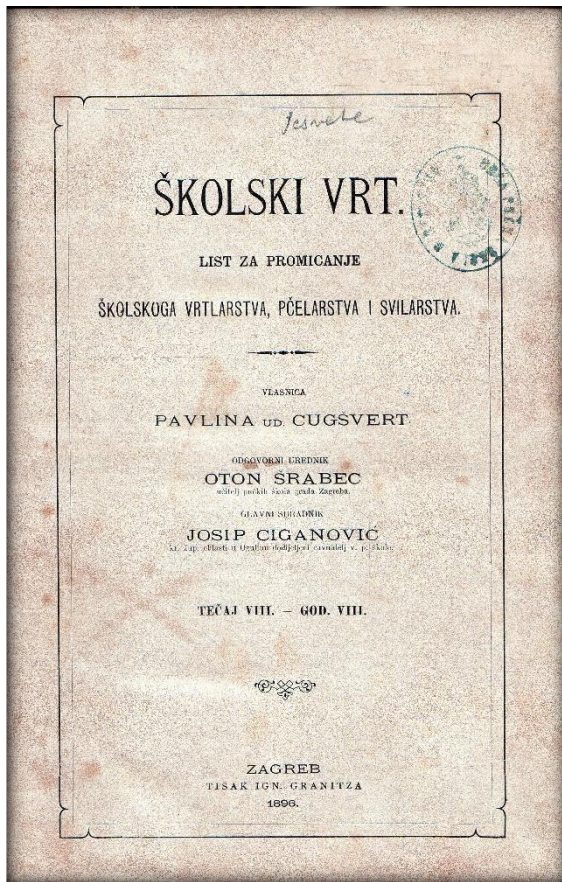
1850.	- 114 učenika: 50 dječaka i 64 djevojčice, ravnatelj-župnik Podel Franjo
1858. -1862.	- učitelj Đuro Sedmak, 1625 stanovnika
1875.	- učitelj Ivan Toplak, ravnatelj-župnik: Tomo Ciglarić
1882.	- školu polazi 120 učenika, ravnatelj-župnik: Košnjak Andrija
1886.	- sesvecka škola posjeduje sa kloštrskom školom zakladu od 12 500 for. God. 1885. stupila u društvo Jeronima sa prinosom od 10 for. U dječjačkoj školi službuje Mato Galjer, a u djevojačkoj Ida Mainkas.
1892.	- učiteljica Jelka Plivelić, 2371 stanovnik
1893. - 1894.	- učitelj Mato Galjer
1895. - 1896. 1897.	- ravnajući učitelj Mato Galjer, namj. učiteljica Dragica Korbar
1898. - 1899.	- ravnajući učitelj Mato Galjer, namj. učiteljica Anka Šoštarić
1902.	- učitelji Mato Galjer, Anka Maletić
1903.	- učitelji: Matija Galjer, Anka Maletić; 76 dječaka i 74 djevojčice
1905. - 1907.	- učitelji: Matija Galjer, Anka Maletić, 3486 stanovnika
1912.	- učitelji: Matija Galjer, Anka Maletić, Josip Möhler
1923.	- učitelji: Šime Rogina, Klara Benko, Marija Šišinački; škola ima 308 učenika
1932.	- Nevenka Bregovac, Franjo Bregovac , Marija Horvatić, Slavko Katulić
1940. - 1941.	- učitelji: Klara Hiršler, Nevenka Bregovac, Franjo Bregovac i Ivan Maletić

Najbolji učenici sesvečke Obće pučke škole na kraju školske godine bili su nagrađeni knjigama.

**Nagrade koje su dobili učenici Palaić Ivan, I. razred 1908.,
i Marta Čoklo, III. razred, 1912. godina**

Školskim zakonom iz 1874. godine određeno je da uz svaku školu mora biti i školski vrt. Na osnovi te odredbe od 1875. do 1885. godine podignuto je 294 novih školskih vrtova. Nastavnim planom za niže pučke škole bilo je određeno da se učenici četvrtih razreda obučavaju u njegovanju i oplemenjivanju voćaka i vinove loze, a učenice u povrtlarstvu.

„Školske občine dužne su za veće i teže radnje podavati ručne težake i ako uztreba gnojiva za popravak zemljišta. Školskim vrtom upravlja učitelj dotične škole, nipošto pako koja druga osoba, a gdje je više učiteljskoga osoblja, ravnajući učitelj. Dobro uredjen školski vrt ima biti občini uzor vrta, te poduka i poticalo k umnijemu gospodarenju.“

Godine 1910. u Podravskim Sesvetama župnikom postaje Karlo Blažeković, vrlo sposoban i marljiv svećenik koji je proveo 49 godina svećeničkog života u Podravskim Sesvetama. U to vrijeme u susjedstvu Župnog dvora nalazila se seoska kuća u kojoj je ujedno bila i bikarnica te je njegovim zalaganjem bikarnica odavde premještena u novu zgradu za to podignutu u Kladju.

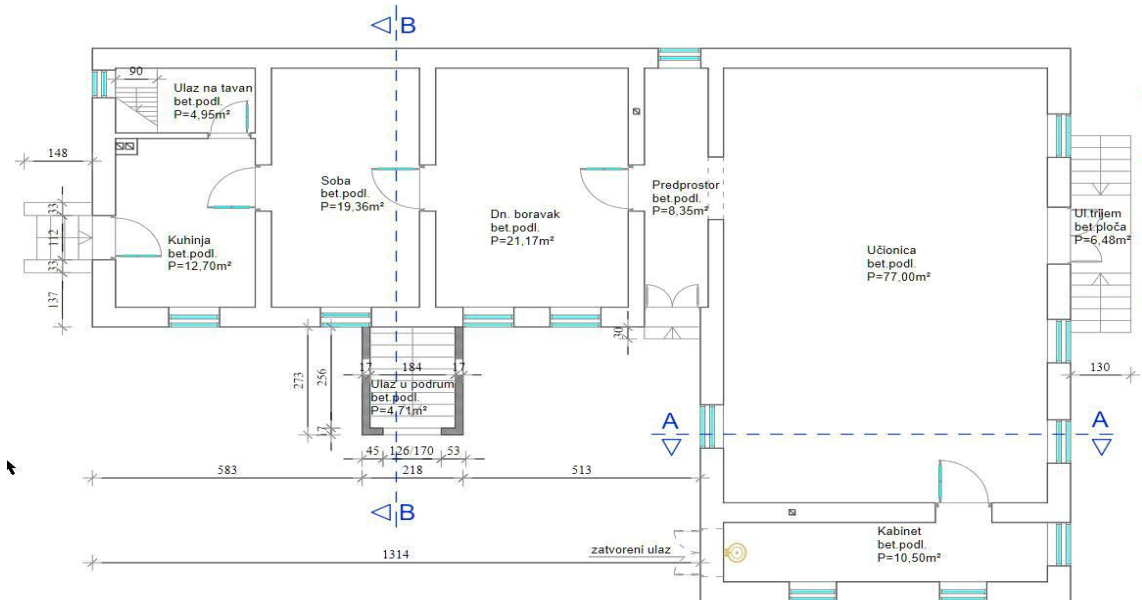
Tada se pristupilo preinakama i nadogradnji seoske kuće te je ona dobila izgled kakav je bio sve do danas. Zgrada je imala jedan razred (do ulice) a u dvorišnom dijelu izgrađen je stan za učitelja.

Dana 8. prosinca 1911. godine tu novu školsku zgradu prije velike sv. mise svečano je blagoslovio velečasni Blažeković, koji je nabavio i raspelo za školsku sobu na svoj trošak. Učitelj je tada bio Josipom Miller, vješt crkveni organista koji je mnogo vježbao školsku mladež u crkvenom pjevanju i postigao lijepe uspjehe (*Zapis iz Spomenice Župe*).

U navedenoj školskoj zgradi učenici pohađaju nastavu sve do 1955. godine kada se škola seli u Zadružni dom koji je tada preuređen za školu.

Zgradu Gornje škole tada koristi Poljoprivredna zadruga, a kasnije postaje vlasništvo Općine Podravske Sesvete. Srušena je 2024. i na njenom mjestu u planu je gradnja parkirališta i dječjeg igrališta s parkom.

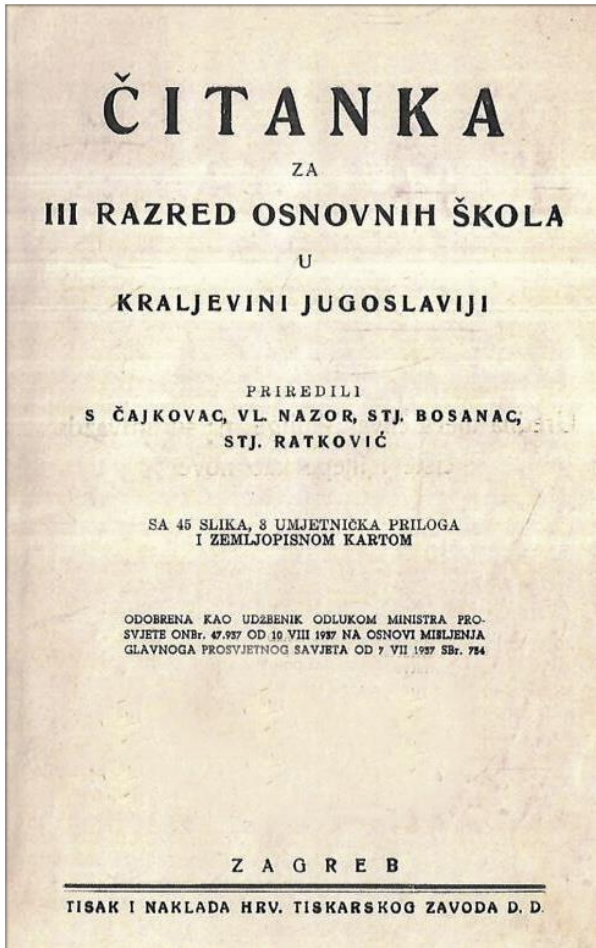
Tlocrt "Gornje škole" iz koje je moguće vidjeti tadašnji školski standard u veličini prostora.

Izgled "Gornje škole" 2024. godine neposredno prije rušenja

Propašću Austro-Ugarske monarhije 1918. godine postajemo dio Kraljevine SHS odnosno Jugoslavije. Uvode se potpuno novi udžbenici i novi školski planovi i programi, čijem uvođenju je bilo i otpora.

O tome sesvečki župnik Karlo Blažeković piše 1919. godine:

"Vlada države SHS izradila je nacrt za novu školsku osnovu. Prema nacrtu osnove za pučke škole posvema se oslabljuje utjecaj dušebrižnika na školu. Protiv te školske osnove ustaje hrv. katolički narodni razvoj i poziva dušebrižno svećenstvo da sabire protestne potpise u narodu protiv toj bezvjerskoj školskoj naučnoj osnovi. Primivši poziv hrv. katoličkoga saveza pozvao je župnik više djevojaka iz župe i dao im je zadaću, da sabiru potpise među župljanima protiv te šk. osnove. Razumije se da je župnik prije sveto narodu u crkvi razložio, bilo je to 16. rujna.

Djevojke, sabiračice potpisa, namjeriše se na mnoge koji uskratiše potpise i koji ih surovo otpraviše, pod kojekakovim izlikama. Neki rekoše da ti župnik sabire potpise zato da dobije veću plaću za sebe. Ne smije se naime zaboraviti, da se nalazimo u poratnom vremenu, u kojem su još preuskoga srca okružena svakovrsnim duševnim otrovima. Na kraj svega toga dobre i odvažne djevojke sabraše preko 250 protestnih potpisa, koje je župnik dne. 17. rujna poslao hrv. katoličkom narodnom savezu."

DRŽ. NARODNA* *mješ.* OSNOVNA ŠKOLA
 ДРЖ. НАРОДНА* ОСНОВНА ШКОЛА

у *Podr. Sesvetama*
 Broj glavnog imenika *919*
 Број главног именика

SVJEDOČANSTVO — СВЕДОЧАНСТВО

Kovačić Đuro sin *Jvana*
 син

rođen *9 aprila* 19*35* у *Podravskim Sesvetama*
 рођен

vjere *rimokatoličke* свршио је *četvrti* razred *osnovne*
 вере

škole *1935* godine i *pokazao ovaj uspjeh:* свршио је *četvrti* разред

школе *1935* године и показао овај успех:

Наука о вјери с моралним поукама Наука о вери с моралним поукама	<i>dobar</i>
Narodni (srpskohrvatski-slovenački) jezik Народни (српскохрватски-словеначки) језик	<i>dobar</i>
jezik** језик**	<i>dobar</i>
Narodna povijest (istorija) sa najznamenitijim događajima iz opće povijesti Народна историја (историја) са најзначајнијим догађајима из опште историје	<i>dobar</i>
Zemljopis naše države s osnovnim poznavanjem drugih zemalja Земљопис наше државе с основним познавањем других земаља	<i>dobar</i>
Racunstva sa osnovima geometrije i geometrijskog crtanja Рачунства са основима геометрије и геометријског цртања	<i>dobar</i>
Poznavanje prirode Познавање природе	<i>dobar</i>
Praktična privredna znanja i umjeња Практична привредна знања и умења	<i>dobar</i>
Higijena Хигијена	<i>dobar</i>
Domaćinstvo Домћинство	<i>dobar</i>
Ručni rad muški i ženski s naročitim primjenom narodnih motiva Ручни рад мушки и женски с нарочитом применом народних мотива	<i>dobar</i>
Crtaње Цртање	<i>dobar</i>
Lijepo pisanje Лепо писање	<i>vrlo dobar</i>
Pjevanje Пјевање	<i>dobar</i>
Tjelesne vježbe po sokolskom sistemu Тјелесне вјежбе по соколском систему	<i>dobar</i>

Opća ocjena *dobar*
 Општа оцена

Vladanje *vrlo dobar*
 Владанје

Izostao: *opravdanih 22* neopravdanih *—* дана
 Изостао: оправданих неоправданих

Nаромена
 Напомена

U Podr. Sesvetama, 28. IV. 1935 god.
 20 д.
 Управитељ — Управитељ Учитељ *IV* разреда
 Учитель *IV* разреда

Matija Bregovec

ОЦЕНЕ:
 За учење: одлично (5), врло добро (4), добро (3), слабо (2), лоше (1)
 За владанје: одлично (5), врло добро (4), добро (3), лоше (2)

ОЦЕНЕ:
 За учење: одлично (5), врло добро (4), добро (3), слабо (2), лоше (1)
 За владанје: одлично (5), врло добро (4), добро (3), лоше (2)

* Мушка, женска или мјешовита
 ** У овој рубрици уписиваће се мањински језик

Izdanije Naklade školskih knjiga i tiskanica u Zagrebu — Tisak Zaklade tiskare Narodnih Novina u Zagrebu.
 Mater. računa redni broj 13.

Svjedodžba IV. razreda Državne narodne mješovite osnovne škole u Podravskim Sesvetama, iz vremena Kraljevine Jugoslavije 1935. godine, učitelj Franjo Bregovec.

Učenici OŠ Podravske Sesvete, generacija rođena 1930. godine sa svojom učiteljicom Marijom Carek.

(snimljeno 1940. godine u mjesecu svibnju)

Na trgu pred "Donjom školom" 1932. godine podigoše na svoj trošak supruzi Ivan i Ana Abranović raspelo ili bolje rekuć "Kalvariju". Stihove na spomen ploči složio je župnik.

Dana 13. rujna 1934. godine zagrebački nadbiskup koadjutor Alojzije Stepinac posjetio je školu u Podravskim Sesvetama. Evo što o tome piše tadašnji župnik u Župi Svih Svetih u Podravskim Sesvetama, Karlo Blažeković.

"Preuzvišeni Gospodin Nadbiskup Koadjutor fra Alojzije Stepinac, prve svoje korake napravio je u Podravini i to baš u Kotar Gjurgjevački, gdje je u mjesecu rujnu ove godine obavio Romansku vizitu i dijeli sv. Potvrdu. U Župu Podravske Sesvete došao je u rujnu. Narod ga je ove župe srdačno dočekaao! Sve je radosno pozdravljalo svog novog mladog nadpastira.

13. rujna podijelio Preuzvišeni nadpastir sv. Potvrdu 602 potvrđenika, pohodio školu i svečano bio od župljana otpraćen na daljnji svoj apostolski put."

Srez: Divinac Općina: Podravske Sesvete Škola: Podravske Sesvete

STATISTIČKI PODACI

1. Približan broj stanovnika škol. općine 3000

2. Škola osnovana god. 1830 sagrađena god. 1840 i 1913

3. Školska zgrada: Od kakvog je materijala sagrađena? tučnog opeke Koliko ima škol. soba i kako velikih? 4 sobe 76m², 61m², 44m² i 43m² Ima li gimnast. dvorana i slično? —

4. Učiteljski stan: Koliko ima učit. stanova? 2 Mogu li se u mjestu naći stanovi za učitelje? ne mogu

5. Udaljenost škole od pošte u mjestu pošte km —, od željezničke ili parobr. stanice u Klutar 7 km, autobusom do — km.

6. Ako postoji šk. vrt, koliko ima 98 m², rosadnik (cjepilnjak) — m², matičnjak — m² sa — voćaka, pčelinjak sa — košnica.

7. Postoji li šk. kuhinja i u kakvim prostorijama? ne postoji

8. Voda za piće: Kako daleko ima bunar u dvorištu, cisterna —, izvor —. Ima li kupalište (bazen, tuš) —. Ako nema, postoji li mogućnost za to (bunar, izvor, potok) u blizini potoka

9. Obuka: Cijelodnevna, poludnevna, izmjenična. Sedmični praznik četvrtak

10. Na školi služuju učitelji (vjeroučitelji): Bregovca J. Franjo, Blazeković Karla, Bregovca F. Stjepan, Zupnik, Hišler E. Klara, Čarčk S. Marija, Favrić J. Jozo

11. Broj polaznika:

Razred	Odio			Odio			Odio			Odio			Odio			Odio		
	m.	z.	sv.	m.	z.	sv.	m.	z.	sv.	m.	z.	sv.	m.	z.	sv.	m.	z.	sv.
I.	18	35	63															
II.			26	32	58													
III.					25	19	44	9	9	16								
IV.							10	9	19	25	20	45						
V.																		
VI.																		
Ukupno	18	35	63	26	32	58	25	19	44	9	9	16	10	9	19	25	20	45

12. Koje su narodnosti učenici (u %)? Hrvati 100%

13. Kojim dijalektima govore? (štok., kajk., čak., jekavci, ikavci, ekavci)? kajkav. čakavci

14. Koje su vjere (u %)? Rimokatoličke 100%

Preslik originalnog obrasca Statističkih podataka škole Sesvete koji je ispunila tadašnja upraviteljica škole Klara Hišler 1939. godina na zahtjev vlasti Banovine Hrvatske. (Original se nalazi u Hrvatskom školskom muzeju u Zagrebu.)

Ovdje se mogu naći vrlo zanimljivi podaci pa ih navodimo prema redosljedu:

1. Školska Općina Podravske Sesvete ima 1930. godine oko 3000 stanovnika.
2. Škola je osnovana 1830. godine, a školske zgrade su napravljene 1840. i 1913.
3. Sagrađene su od opeke i imaju 4 sobe i to: 76m², 61m², 44m² i 43m². Škola nema gimnastičku dvoranu.

4. Postoje 2 učiteljska stana, a u mjestu se ne mogu naći stanovi za učitelje.
5. Mjesto ima poštu, a do željezničke stanice u Kloštru ima 7 km.
6. **Škola ima školski vrt** veličine 98m². U vrtu nema pčelinjaka, rasadnika i matičnjaka.
7. **Škola nema školsku kuhinju.**
8. Voda za piće se uzima iz bunara u dvorištu. Škola nema kupalište, ali postoji mogućnost za to u obližnjem potoku.
9. Cjelodnevnu obuku imaju III. i IV. razred, a poludnevnu I. i II. Sedmični praznik je četvrtkom.
10. Na školi službuju učitelji:

Bregovec Franjo	Bregovec Nevenka	Hiršler Klara
Carek Marija	Panić Tomo	
vjeroučitelj Karlo Blažeković, župnik		

11. Broj polaznika: **sveukupno - 249**

I. razred - 28M + 35Ž=63	II. razred - 26M + 32Ž=58
IIIa. - 25M + 19Ž=44	III.b - 7M + 9Ž=16
IV.a - 10M + 9M=19	IV.b - 29M + 20Ž=49

12. Učenici su po narodnosti Hrvati, po vjeri Rimokatolici - 100%
13. Svi učenici govore kajkavskom ekavicom.
14. Ne postoji knjižnica ni čitaonica.

15. Polazak škole												
Obvezani na polazak škole			Upisani u školu			Od upisanih nitko ne polazi			Neupisani u školu			Primjedba. Zašto upisani ne polaze? Zašto su obvezanici ostali neupisani?
muški	ženski	svega	muški	ženski	svega	muški	ženski	svega	muški	ženski	svega	
182	124	246	122	123	245	20	20	40		1	1	Nema nijedne porodične pomoći, izvanredno, istovremeno, izvanredno, izvanredno
16. Prosječne terenske i klimatske prilike (gorovito, zimi snijeg, koji sprečava polazak, voda itd.) <i>favorizirane</i>												
17. Materijalne prilike roditelja <i>srednje</i>												
18. Približan broj analfabeta od 12. godine dalje, muških <i>18</i> ženskih <i>22</i> svega <i>40</i>												
19. Podaci za osnutak nove škole												
Odje bi bilo potrebno otvoriti novu školu (na sklici označiti mjesto crveno i zaokružiti sela u šk. općinu te označiti udaljenost u km):												
Koliko bi djece polazilo novu školu?												
Ima li gdje privatna zgrada, pogodna za školu?												
Kakve ima prostorije?												
Uz koje uvjete bi se mogla osnuti?												

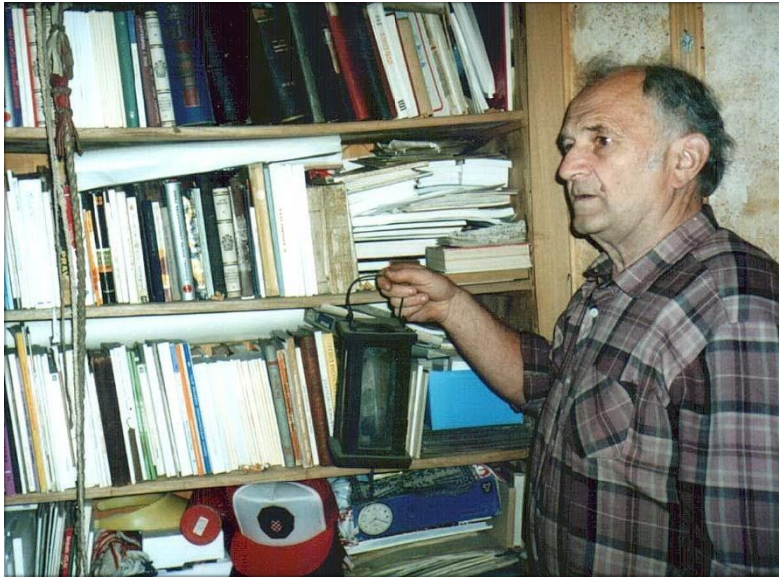
Drugi svjetski rat počinje 1941. godine i sve do njegovog kraja Podravske Sesvete su u sastavu NDH. Nije bilo većih borbi i razaranja. Nastava se odvijala povremeno i otežano. Za to razdoblje nema drugih podataka ni dokumenata.

Zbog velikog broja djece na području školske Općine Podravske Sesvete sredinom 20. stoljeća, nastava se odvijala i u Mekišu, u školskoj zgradi u blizini kanala Rog-Strug, na istom mjestu gdje je danas DVD Mekiš. Bila je trirazredna škola. U školskoj godini 1960./1961. imala je 20 đaka, a razrednik je bio Zadravec Ivan.

***Učenici škole Mekiš 1957. godine. Razredna učiteljica Štefica Dorogi
i upravitelj škole Podravske Sesvete Dorogi Zvonimir.***

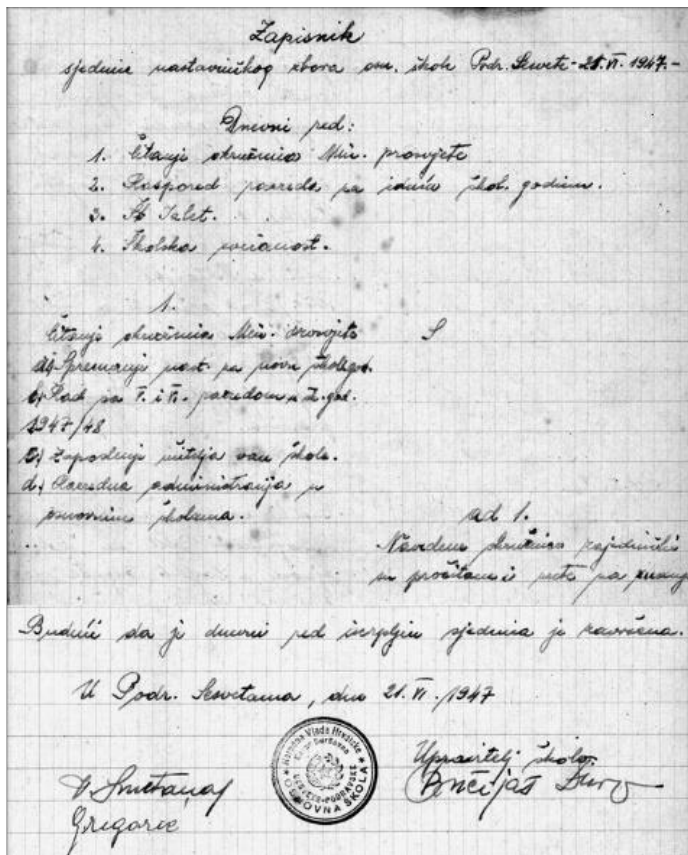

Drugi svjetski rat završava 1945. godine i polako počinje obnova školskih zgrada, nastavnog osoblja i nastavnih programa.

Zahvaljujući Željku Kovačiću, učitelju naše škole, etnografu i ljubitelju starina sačuvani su neki rijetki dokumenti iz tog razdoblja iz kojih možemo saznati sljedeće:

Godine 1947. u sesvečkoj školi bilo je 6 razreda. Radilo je troje učitelja: Viktorija Smetana (1. i 2. razred), Paula Gregurić (3. i 4. razred) te Đuro Fučijaš (5. i 6. razred) koji je ujedno bio i upravitelj škole.

Iz zapisnika saznajemo da su čitane okružnice Ministarstva prosvjete početkom i krajem školske godine koje su završavale i počinjale otprilike u isto vrijeme kao i danas te da su učitelji planirali i provodili dječje izlete u Zagreb i na Dravu, organizirali bogate i sadržajne priredbe za cijelo mjesto te provodili opismenjavanje stanovništva kojeg je bilo oko stotinjak osoba (do 45 godina starosti 33, a iznad 45, 64 osobe). Nekolicina je prihvatila pohađanje analfabetskog tečaja i dolazila u školu navečer od 6 do 9 sati, svaki drugi dan.

Usporedno sa školskim sastancima i sjednicama, upravitelj škole je sazivao i kulturno prosvjetne sastanke s uglednijim ljudima iz mjesta gdje se raspravljalo o važnim temama za selo, npr. otvaranje mjesne knjižnice (ulaznicama na priredbe sakupljao se je novac za knjižnicu i čitaonicu), problem polaska škole (mnogi mještani nisu puštali djecu u školu, naročito u 5. i 6. razred jer su morali ostajati kod kuće i pomagati u teškim ratarskim poslovima).

Generacija učenika rođenih 1944. godine sa svojom učiteljicom Darinkom Hrvoić.

Godine 1947. provedena je elektrifikacija mjesta, tako i gornje škole. Zalaganjem upravitelja Đure Fučijaša i nekoliko mještana sela Državno poduzeće za film dodijelilo je Domu kulture u Podravskim Sesvetama tonsku kino-aparaturu za uski film i **24. 8. 1947. godine održana je prva kino predstava u školi.**

Na sastanku održanom **14. 2. 1947.** godine u 19 sati u prostorijama škole pod točkom 1. donesena je odluka o **osnivanju knjižnice i čitaonice.** Upravitelj škole Đuro Fučijaš je tom prilikom rekao:

"Čitaonica mora odgovarati postavljenim zadacima i pružiti odraslima korisno štivo za čitanje, a mladeži uz dobro štivo i zdravu razonodu."

Godine 1950. upravitelj škole je Đuro Kamenski (2. i 6. razred), nastavnica Darinka Hrvoić (1. i 3. razred) i nastavnik Đuro Šoštarec (4. i 5. razred). Iz obavijesti saznajemo da su učenici imali redovite sistematske preglede liječnika i zubara iz Zdravstvene stanice Pitomača. Iz zapisnika prosvjetnog školskog odbora od 12.4.1950. godine vidljivo je da će zatražiti nadležne vlasti izgradnju nove škole i otvorenje sedmoljetke (sedam razreda osnovne škole).

Godine 1952. nastavu održava nastavnica Darinka Hrvoić, a od nastavnika Božidar Višošević i Dragutin Kralj (upravitelj). U ožujku je školu posjetio prosvjetni inspektor Dragutin Grahovac i dao svoje primjedbe na rad u školi, preporuča se upotreba nastavnih sredstava, primjena načela zornosti, posvetiti puno pažnje kolektivnim ispravicima i sl. Od 1952. postoje i zapisnici sa sastanka „Zajednice doma i škole“ gdje učitelj upoznaje roditelje sa nabavkom materijala za školu, osiguranjem i sl., te moli roditelje da bodre djecu kako bi zavoljela školu i ne bi bila plašljiva. Upozorava na negativne pojave kockanja, pušenja, uživanja alkoholnih pića, nepozdravljanja i sl. Poduzete su mjere da se djeci zabrani posjećivanje gostiona te roditelji moraju voditi mnogo računa o tome.

Fotografija iz 1958. prikazuje učenike rođene 1948. s učiteljicom Marijom Jagić.

Na satu tjelesnog odgoja 1954. godine.

Na kraju školske godine 1951./52. održana je klasifikacijska sjednica nastavničkog zbora 18. 6. 1952.

U njemu imamo zanimljive podatke.

razred/učitelj/ica	odličan	vrlo dobar	dobar	dovoljan	nedovoljan	neocijenjen	ukupno
1. Darinka Hrvoić	9	5	10	3	2	-	29
2. Darinka Hrvoić	4	15	11	2	2	-	34
3. Božidar Višošević	2	14	12	7	3	-	38
4. Dragutin Kralj	3	5	11	4	2	-	25
5. Dragutin Kralj, Božidar Višošević	-	4	5	3	-	11	23
sveukupno	18	43	49	19	9	11	149

Iz navedenih podataka možemo vidjeti da je škola 1952. godine imala 5 razreda, te relativno velik broj neocijenjenih odnosno nepolaznika. Također se vidi objektivnost ocjenjivanja za razliku od danas svugdje prisutne hiperinflacije odlikaša.

Od iduće školske godine 1952./53. uspostavlja se V. i VI. razred kao kombinirano odjeljenje zbog toga što ima ukupno 21 nepolaznik. Hrvatski jezik i povijest predaje Višošević Božidar, matematiku i zemljopis

Kralj Dragutin, prirodopis, crtanje, pjevanje i gimnastiku novozaposleni učitelj Peroković Antun, a ručni rad Hrvoić Darinka. Nastava se održava od 8 do 13 sati.

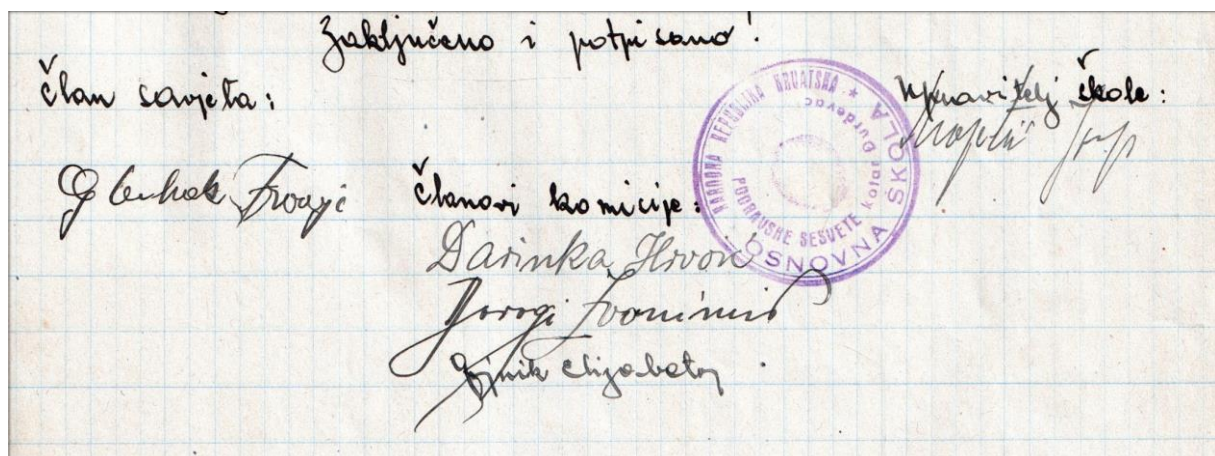
Pod točkom 3. zapisnika možemo vidjeti da škola ima i dalje vrt, a učitelji će urediti i ograditi cjepilnjak.

Na kraju školske godine **1952./53.** rezultati **152** učenika su bili sljedeći:

razred	odličan	vrlo dobar	dobar	dovoljan	nedovoljan	neocijenjen	ukupno
1.	7	4	8	2	3	-	24
vladanje	22	2	-	-	-	-	
2.	6	8	7	4	4	-	29
vladanje	21	6	2	-	-	-	
3.	6	11	4	6	7	1	35
vladanje	29	6	2	1	-	1	
4.	8	10	4	8	7	1	38
vladanje	14	19	4	-	-	1	
5.	-	1	5	7	-	1	14
vladanje	3	8	2	-	-	1	
6.	1	2	2	5	-	2	12
vladanje	3	4	3	-	-	2	

Školske zgrade se griju na drva. Ograđen je vrt i bunar u dvorištu.

dolje - izgled rukom pisanog zapisnika i žiga škole.

Učenici škole generacija rođena 1947. s učiteljicom Elizabetom Gajnik i upraviteljem škole Josipom Majetićem.

Na kraju školske godine 1953./54. rezultati učenika su bili sljedeći:
(Iz Zapisnika sa sjednice nastavničkog zbora)

od 1 Na sjednici rečeno je po uspjehu.

		odl.	obl.	dob.	dob.	nedob.	neopoz.
I. raz.		6	6	8	4	3	—
II. — v —		6	6	6	3	3	1
III. — v —		6	7	10	7	2	1
IV. — v —		4	9	10	8	—	—
V. — v —		2	4	6	10	2	3
VI. — v —		1	3	3	4	—	—

Iz zadnjeg sačuvanog zapisnika od 10. rujna 1956. godine, sastavljenog prilikom preuzimanja pošiljke školskih knjiga i materijala vidljivo je da je upravitelj škole bio Josip Majetić, a članovi školskog odbora Darinka Hrvoić, Elizabeta Gajnik i Zvonimir Dorogi, a član savjeta Franjo Gluhak. Učitelj Antun Peroković odlazi u Đurđevac.

Godine 1955. prestaje nastava u "Donjoj i Gornjoj školi" a učenici se sele u novouređeni zadružni dom u kojem se nastava odvija i danas.

Godine 1956. Podravske Sesvete dobivaju osmogodišnju školu. Iz knjige "Naše škole" 1960. - 1961. koju je izdao Zavod za školstvo Koprivnica nalazimo ove podatke:

OSNOVNA ŠKOLA SESVETE						
Školski odbor: Serbedija Ivan, predsjednik — članovi: Dorogi Zvonimir, Birovčec Andrija, Cugovčan Filip, Đipalo Lovro, Huđek Ivan, Huđek Karlo, Frčko Josip, Jagić Marija, Kirin Josip, Lacković Darinka, Miloš Ivan, Miloš Mato, Palačić Milan, Rep Ivan, Šantić Drago, Tišljarec Ivan, Turčić Marijan, Turčić Mira.						
NASTAVNIČKO VIJEĆE						
Red. br.	Prezime i ime	Zvanje i položaj	Struka	Koje predmete je predavao	God. sl.	Područno odjeljenje
1.	Dorogi Zvonimir	učitelj upravitelj		likovni odgoj	5	
2.	Dorogi Štefica	učitelj		IV razred	6	
3.	Derežić Elizabeta	učitelj		hrvatski, kemiju	9	
4.	Jagić Marija	učitelj		matematiku, fiziku, biologiju	6	
5.	Lacković Darinka	učitelj		I i II razred.	11	
6.	Majetić Marija	učitelj		III razred	11	
7.	Turčić Marijan	učitelj		njemački, fizički i tehnički odgoj	9	
8.	Turčić Mira	nastavnik	povijest zemljopis	povijest, zemljopis, muzički odgoj	2	
9.	Zadavec Ivan	učitelj		I — III razred	9	Mekiš

Pomoćni službenik: Kolar Rudolf, 5. god. službe.

ORGANIZACIJE I DRUŠTVA UČENIKA:

Pionirski odred »Vladimir Nazor« — 198 članova.

Omladinski aktiv — 46 članova.

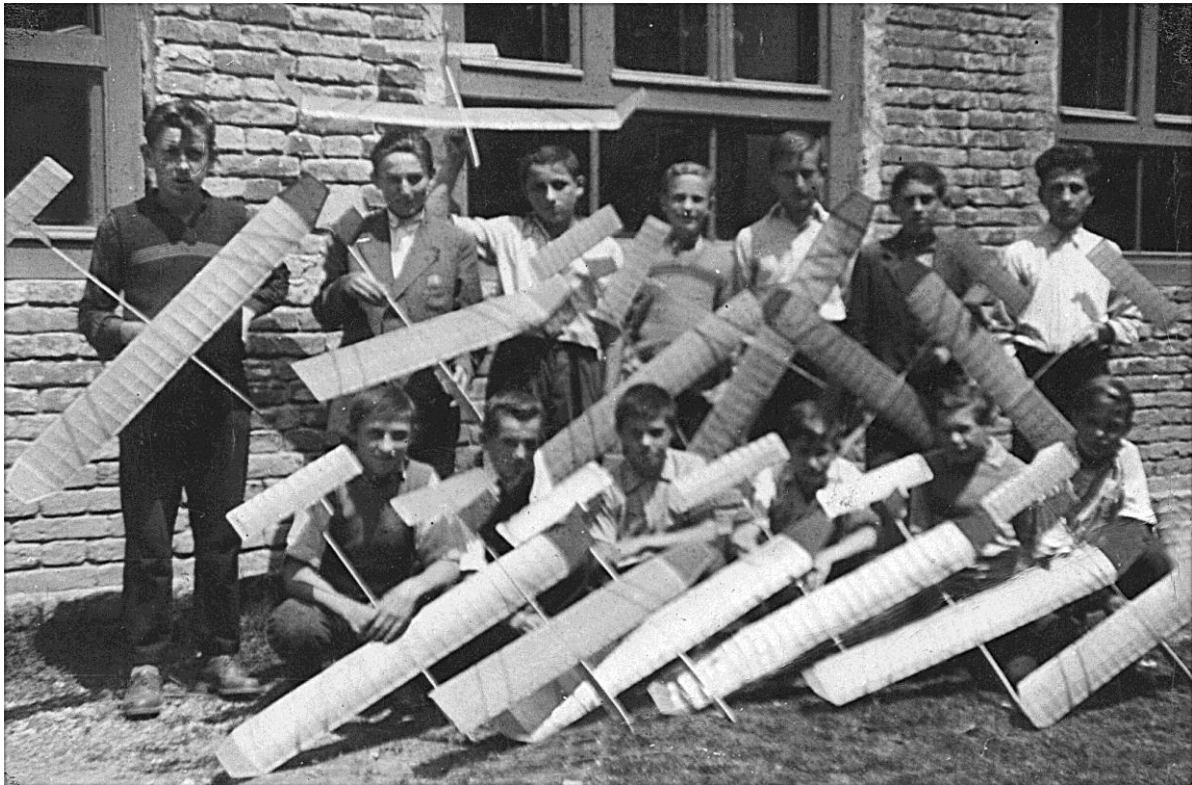
Kulturno-umjetničko društvo »Polet« sa sekcijama: dramska 15, recitatorska 10 i folklorna 10 članova.

Grupa »Mlade vezilje« 30 članova.

Sportsko društvo »Mladost« sa sekcijama: nogometna 25 i rukometna 20 članova. Podmladak crvenog križa broji 244 člana.

U mliječnoj kuhinji uzima obrok 224 učenika.

Dan škole je proslavljen 11. lipnja. Prisustvovalo je oko 250 mještana.

Sesvečki modelari kraj svojih jedrilica, prije nego što je galeb Jonathan Livingston poletio.

Razred	učitelj/ica	broj učenika
1.	Lacković Darinka	24
2.	Lacković Darinka	27
3.	Majetić Marija	29
4.	Dorogi Štefica	30
5.	Turčić Marijan	42
6.	Jagić Marija	26
7.	Derežić Elizabeta	28
8.	Turčić Mira	18
1.-3. Mekiš	Zadavec Ivan	20
Ukupno:		234 + 20=254

Učitelji Osnovne škole Podravske Sesvete 1960.

Iz anketnog lista ispunjenog za potrebe Školskog muzeja u Zagrebu 23.11.1962. godine čitamo i sljedeće:

- u školskoj godini 1961./1962. škola ima 8 razreda s 250 učenika, prosječno 31 učenik po razredu.
- oko školske zgrade se nalazi dvorište, park i dječja igrališta
- prema današnjim zahtjevima nastave učila su minimalna, nema kompletnih zbirki
- školska knjižnica ima 280 knjiga za učenike i 216 za nastavnike
- škola ne izdaje nijedan list, djeca poslije škole rade s roditeljima
- u školi se ne uči nijedan strani jezik

- nova školska **Spomenica** vodi se od 1.9.1947. godine, a stara je uništena tijekom 2. svjetskog rata
- uz školu nalazi se velika sala koja se koristi za priredbe
- pri školi djeluje KPD "Polet"(dramska, recitatorska, folklorna i zbor) i DFO "Radost"(nogomet, rukomet i lakoatletika)

Učiteljica Štefica Dorogi s ritmičkom grupom

19. Da li škola ima svečanu dvoranu?
Uz školu nalazi se velika sala koja se koristi za priredbe.

20. Da li škola ima pjevački ili tamburaški zbor i koji ima, nadalje folklornu sekciju ili druge sekcije i grupe, npr. grupu mladih zadrugara, grupu historičara i dr.
Pri školi djeluje KPD-o "Polet" i DFO "Radost" KPD-o - dramska, folklorna, recitatorska i zbor sekcija DFO - nogometna, rukometna i lakoatletička sekcija.

Opaska: Umoljavamo Vas, da na gornja pitanja što iscrpnije odgovorite, kako bi dobivene podatke mogli uvrstiti u kartoteku i arhiv škola. Obratite pažnju na stara učila, spomenice i dr. koje bi mogle doći u obzir za naš Muzej. Ukoliko prostor za odgovore na pojedina pitanja nije dovoljan, umoljavate se odgovoriti na posebnoj listu papira.

Za muzej još nemamo materijala.

Upravitelj:

Iz tih davnih vremena ostala je i jedna lijepa sportska priča. To je priča o sesvečkom školskom ženskom rukometnom klubu "Radost", njegovim igračicama i njihovim uspjesima na sportskom polju.

Ekipu je vodio učitelj Turčić Marijan, a po njegovom odlasku učitelj Bijuk Marko. Klub je djelovao od 1960. godine, a ugasio se zajedno sa samostalnošću OŠ 1964. godine.

U njemu su nastupale učenice rođene 1945. pa sve do 1949. godine. Sve te godine za klub je nastupalo oko 25 učenica. Ono po čemu su ostale zapamćene za sva vremena, nisu samo nastupi diljem RH i njihove pobjede nad daleko poznatijim ekipama, nego njihova borbenost, elegancija igre, želja za dokazivanjem, ponos djevojaka iz jednog malog nepoznatog mjesta i nadasve njihova ljepota. Utakmice su igrane u Podravskim Sesvetama na zemljanom terenu, često puta bose - bez bilo kakve dodatne opreme, a svaka utakmica je bio svojevrsan praznik, kad je u Kladje dolazilo cijelo selo bodriti i gledati svoje kćeri, djevojke i prijateljice. Imale su nevjerojatan igrački talent i zbog svojih sportskih poteza dobile su i svoje osobne nadimke na osnovu kojih ih stanovnici Podravskih Sesveta još i danas prepoznaju.

Ženski rukometni sportski klub "Radost" Osnovne škole Podravske Sesvete, 1963. godine. Generacija igračica: 1945. - 1950.

Stoje s lijeva na desno:

Ivanic Jela, Cugovčan Ana, Drvenkar Marija, Kovačić Dragica, Kovačić Mara, Šerbedžija Anđelka, Igrić Ana, Tišljarec Barica, Derežić Marija, Lenger Anđelka, Mikša Marica.

Čuče: Igračice rukometnog kluba OŠ Kloštar Podravski

Općinski rukometni odbor Burdervac

Ime Yela
Prezime Ivanic
1. III 1950. P. Jesete
(Datum i mjesto rođenja)

Na prvenstvenim utakmicama 10. V 1963.
Na prijateljskim utakmicama 10. V 1963.

Pravo nastupa

Registрован za ruk. klub DFO "Radost"
mjesto P. Jesete srez Opjelovar

OJVJERA ČLANSTVA

1961	1962
	1964

OJVJERA ČLANSTVA

Kotarski rukometni odbor svojim pečatom

Svojeručni potpis Yeli Ivanic
Člansku kartu igraču-ici Yeli Ivanic izdao Opć.
rukometni odbor Burdervac
dana 4. V 1963.
Tajnik Tomašević Prdsjednik Šušter

Članska karta Rukometnog kluba DFO "Radost" Jele Ivanic.

Svečani mimohod učenika prije početka sportskih natjecanja na nogometnom igralištu kraj škole

Godine 1950. tadašnji učitelj sesvečke škole Đuro Šostarec osniva nogometni klub "Drava", koji i danas djeluje. U klubu je svojevremeno igrao i Željko Kovačić (*stoji krajnje desno na slici dolje*), također sesvečki učitelj. Od tada do danas kroz klub su prošle mnoge generacije, svaka dajući dio sebe. Klub ima tri ekipe: seniore, juniore i pionire. Ukupno oko 70 igrača. Nastupa u I. KC-KŽ županijskoj ligi od 1997. godine.

Na kraju svake nastavne godine održava se tradicionalni susret nogometnih ekipa učitelja i učenika 8. razreda PŠ Podravske Sesvete.

Učitelji Osnovne škole Podravske Sesvete 1964.

*Marija Huđek, spremačica, učiteljice Marija Jagić, Darinka Lacković
upraviteljica, Anđelka Dergez i Marija Čipera.*

Djelatnici škole od 1946. godine do 1964.				
Ravnatelji i voditelji škole	Učitelji	Kuharice	Spremačice	
Đuro Fučijaš	Marija Majetić	Milica Đurin	Kolar Marta	Kutijevec Evica
Viktorija Smetana	Štefica Dorogi	Božo Višošević	Terezija Kovačić	Marija Huđek
Đuro Kamenski	Željko Kovačić	Ante Peroković	Višnja Posavec	Marica Matočec
Dragutin Kralj	Mira i Marijan Turčić	Elizabeta Gajnik		
Josip Majetić	Marko Bijuk	Paula Gregorić		
Darinka Lacković	Marija Čipera	Darinka Hrvoić		
Zvonimir Dorogi	Mirko Sobota	Đuro Šostarec		
Anđelka Dergez	Ankica Gluhak	Marija Jagić		
Renata Bratanović Palačić	Srećko Cimerman			

Božidar Višošević, jedan je od rijetkih učitelja, tada kao i danas, koji je svoj posao odano obavio u školi, ali i van škole, ne štedeći sebe, i svoje je slobodno vrijeme iskoristio na najbolji način.

Generacija '51

Božo je bio jedna velika dobričina. Voljela su ga djeca, voljeli su ga odrasli jer je sa svakim bio toliko blizak i neposredan u razgovoru i druženju.

Njegovim dolaskom 1952. godine procvjetao je kulturni, sportski i glazbeni život Podravske Sesveta. Imao je puno smisla za organizaciju, glumu i prepoznavanje iskonskih talenata kojih u to vrijeme u Podravske Sesvetama nije nedostajalo. Trebalo ih je samo organizirati i usmjeriti u pravom smjeru. I pokrenuo je u tom poslijeratnom razdoblju Dramsku sekciju. Njihove predstave bilo su toliko popularne te su ih posjećivali i stari i mladi u tolikom broju da su za lijepa vremena svoje predstave izvodili na otvorenom jer u velikoj sali nije bilo mjesta za sve. Njegov pregalački rad i

Život postali su dio kulturne baštine, jedna lijepa uspomena i sjećanje na neka bolja, ljepša vremena.

Nastup pjevačkog zbora škole 1959. godine.

Učenici 2. razreda, generacija 1954. sa svojom učiteljicom Šteficom Dorogi.

Sportska natjecanja učenika uvijek prati veliki broj gledatelja, od onih najmlađih do najstarijih.

Osmi razred, generacija 1949. sa svojim učiteljem Mirkom Sobotom i upraviteljicom škole Darinkom Lacković.

Rješenjem Skupštine općine Đurđevac od 23. 2. 1964. osniva se Osnovna škola Kloštar Podravski.

Dana 1. rujna 1964. godine rješenjem Skupštine općine Đurđevac Osnovna škola Podravske Sesvete prestaje biti samostalna i pripojena je Osnovnoj školi Kloštar Podravski.

2.1. Područna škola Podravske Sesvete

Nakon što je 1964. godine Osnovna škola Podravske Sesvete izgubila samostalnost, učenici od 5. do 8. razreda se prevoze autobusom na nastavu u školu Kloštar Podravski. Nakon dvije godine uvidjelo se da je prostor škole u Kloštru Podravskom premali i neprikladan za tako veliki broj učenika, s toga se u zgradi škole u Podravskim Sesvetama ponovo odvija nastava za učenike svih osam razreda i to u dvije smjene. Osim iz Podravske Sesvete školu pohađaju učenici iz Brodića, Mekiša i Draganaca. Sama školska zgrada je u relativno lošem stanju, ali nakon što je uvedeno centralno grijanje, promijenjeni prozori i vrata te okrečene sve prostorije i hodnici stvari idu na bolje.

Broj djece po desetljeću:	
1964./65	231
1974./75.	281
1984./85.	198
1994./95.	153
2004./05.	183
2014./15.	137
2024./25.	108

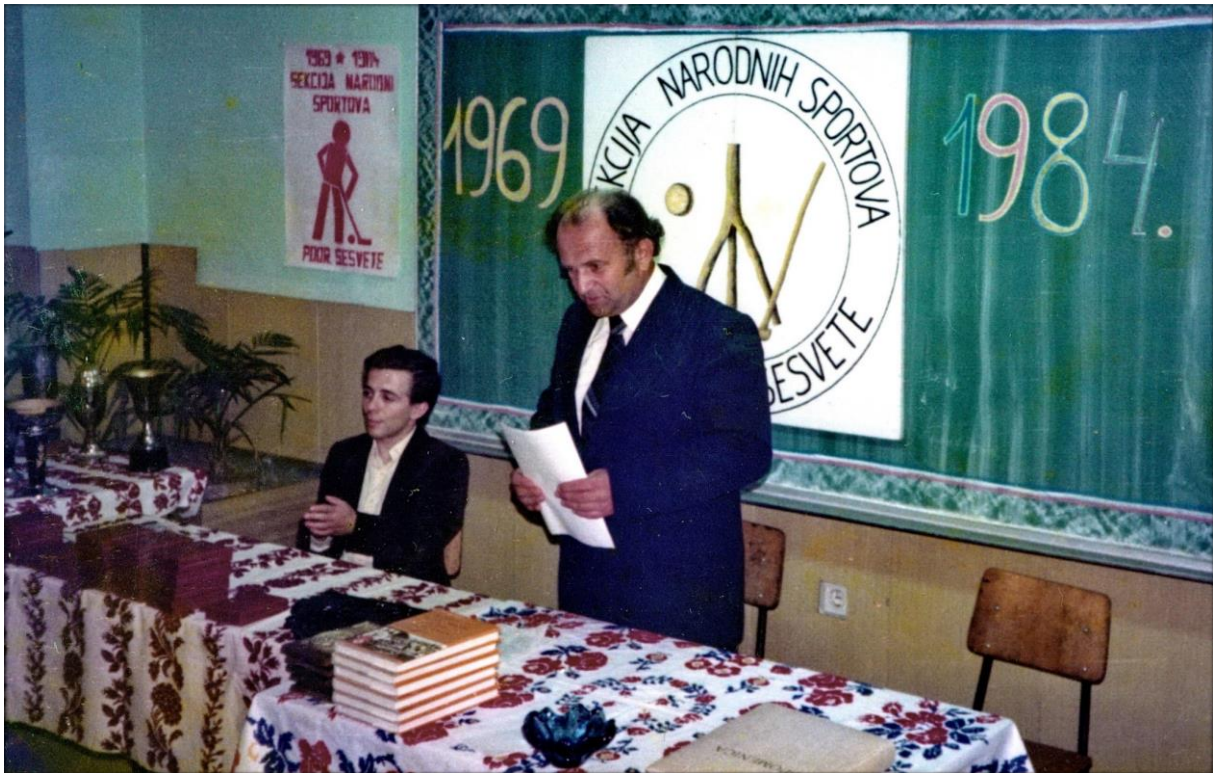
Svih tih godina učenici su redovito sudjelovali na različitim priredbama i natjecanjima prigodom značajnijih datuma. Održavane su i mnoge radne akcije na uređenju okoliša škole i mjesta u kojima su sudjelovali učenici i njihovi nastavnici. Sudjelovali su i na brojnim literarnim i likovnim natjecanjima.

Dana 22. svibnja 1977. godine održan je "Susret pionirskih folklornih grupa "bliže i dalje okolice koji je postao tradicionalan i velik događaj za samo mjesto. Svake godine u svibnju održavan je ovaj susret koji je bio i medijski popraćen.

Sedamdesetih i osamdesetih godina razrednu nastavu vodile su učiteljice Marija Jagić, Darinka Lacković, Anđelka Dergez, Ljiljana Škvorc te učitelj Željko Kovačić, koji su živjeli i radili u Podravskim Sesvetama. Odgojili su i prva znanja usadili brojnim generacijama Sesvečana.

Učitelj Željko Kovačić bio je osnivač Starih sportova 1969. koje je izuzetno uspješno vodio do svog umirovljenja, a klub i danas postoji. Većina učenika sudjelovala je u treniranju i natjecanjima te osvajala brojna priznanja i medalje. Rođen je 1937. godine, a od 1943. živi u Podravskim Sesvetama u kojima je kao učitelj razredne nastave radio od 1961. do umirovljenja 1993. godine. Biografija mu obiluje mnogim zaslugama na području starih sportova, folkloristike, pisanju pjesama, pripovijetki, aforizama, basni, šala, igrokaza, etnografije, sociologije i povijesti sporta. Desetljećima je vodio Dramsku amatersku družinu, folklornu skupinu, ribičko društvo 'Kečiga', mjesnu knjižnicu i čitaonicu. Bio je suradnik Hrvatskog radija i televizije te sudjelovao u snimanju raznih emisija te na brojnim kongresima i znanstvenim skupovima.

Godine 1981. izvršena je unutrašnja građevinsko preuređenje školske zgrade izgrađene 1949. godine. Drvene grede i daske zamijenjene su opekom i betonom, a 1999. godine stavljena je nova stolarija.

Sve do 18. rujna 2000. godine zgrada škole grijala se na peći na drva, kada Općina Podravske Sesvete financira izgradnju kotlovnice na plin. Kotlovnicu je blagoslovio tadašnji sesvečki župnik Tomislav Hrupec.

Dana 22. ožujka 1996. godine prilikom otvorenja Matične škole u Kloštru Podravskom, našu školu posjetila je ministrica prosvjete i športa gđa Ljilja Vokić te general Mladen Markač.

Od 16. do 19. rujna 1996. godine Podravske Sesvete su proslavile značajne jubileje:

- 660. godišnjica spominjanja Podravske Sesvete;
- 300. obljetnica postanka današnjih Sesveta i
- 110. obljetnica postanka Župe.

Učenici su sudjelovali priredbom i mimohodom.

Prigodom proslave sesvečkih jubileja školu je posjetio preuzvišeni biskup Jezerinac u pratnji dekana Tomislava Hrupeca, svećenika u Podravskim Sesvetama.

U travnju (14. – 16.) 1997. godine organizirane su radionice izrade pisanica na tradicionalni sesvečki način – voskom. Organizatori su bili prof. Josip Barlek, kustos Etnografskog muzeja u Zagrebu, slikar Josip Cugovčan te voditeljica Područne škole Podravske Sesvete, Anđelka Dergez. Sudjelovali su učenici svih područnih škola te Matične škole Kloštar Podravski. Izložba pisanica postavljena je u prostorijama naše škole 20. travnja 1997. godine.

Posredstvom našeg mještana koji živi u Republici Mađarskoj te zalaganjem voditeljice škole Anđelke Dergez uspostavljeno je prijateljstvo naše škole i osnovne škole u mjestu nedaleko Pečuha – Vajszlo. Prvi susret imali su 16. listopada 1997. uz programe s narodnim plesovima i običajima te sportskim natjecanjima. Prijateljstvo i međusobni posjeti traju i danas.

Godine 1999. učenice Marija Randelj i Iva Petrović dobile su priznanja za likovne radove na državnoj razini s temama Svjetlost je među nama i Europa u školi pohađajući Likovnu skupinu pod vodstvom učiteljice Zrinke Topolovčan. Godinu kasnije, 2000., rad učenice Ane Jevtić s temom Svjetlost je među nama bio je izložen u muzeju Mimara u Zagrebu.

Josip Dolček i Vjekoslav Vidojković, učenici 8.c razreda na državnom prvenstvu u šahu u Karlobagu, travanj 1999. Uspjeh su ponovili i iduće, 2000. godine.

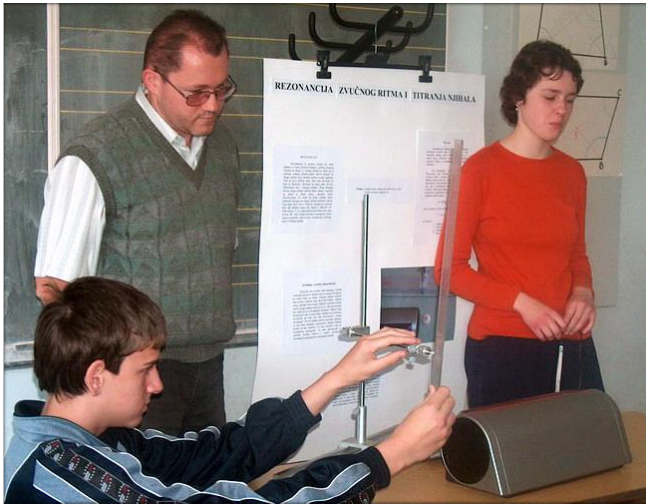
Natjecanja iz fizike pod mentorstvom profesora Vlade Haluseka

Ivan Zvonar i Drago Ružman, učenici 7.c. razreda na državnom natjecanju iz fizike u Kaštelama (12. – 15. 5. 1999. godine) osvojili su 3. mjesto.

Na državnom natjecanju iz fizike učenika 8. razreda održanom u Crikvenici (12. – 15. 5. 2000. godine) Beatrix i Drago Ružman osvojili su **1. mjesto** s radom pod nazivom: "Energija periodičnog centralnog sudaranja".

Drugu godinu za redom osvajamo **prvo mjesto** na državnom natjecanju iz fizike (16. – 19. 5. 2001. godine) u Zadru. Naziv rada: "Potvrda izraza za kinetičku energiju. Ovaj veliki rezultat ostvarile su Beatrix-Eszter Ružman i Helena Vlašić.

Drugo mjesto na državnom natjecanju iz fizike 2002. godine u Crikvenici osvojili su učenici 8. c razreda Matija Petrovčić i Martin Derežić.

Na Državnom natjecanju iz fizike održanom u Malom Lošinj 13. 6. 2004. godine, učenici 8.c razreda Nikolina Halusek i Patrick Ružman osvojili su 3. mjesto. Naziv rada bio je "Rezonancija zvučnog ritma i titranje njihala".

Na državnom susretu i natjecanju mladih fizičara osnovnih škola - eksperimentalni radovi na otoku Visu, održanom od 11. do 14. svibnja 2006. godine, predstavnice naše škole Margaret Ružman, 8.c i Martina Derežić, 7.c bile su najbolje i osvojile **1. mjesto** između 10 odabranih najboljih škola s područja Republike Hrvatske. Naziv rada je: "Kemijske i fizikalne promjene".

Natjecanje na "EKO-fotki" u Ferdinandovcu

Dana **2. travnja 2003.** godine u Osnovnoj školi Ferdinandovac održana je završna svečanost dodjele priznanja učenicima čije su fotografije proglašene najboljima na natječaju EKO-fotka 2003. Učenica 7.c. razreda Ana Zvonar za svoju fotografiju "Mali i veliki", tematska cjelina B: Ovo nanosi bol našoj majci prirodi, dobila je brončanu plaketu. Učenik 7.c. razreda Ivan Jagić za fotografiju pod nazivom "Sesvečka zima 4" , tematska

cjelina A: Zima u mom zavičaju, dobio je **Zlatnu plaketu**. Mentor im je bio prof. Vlado Halusek.

Naša škola proglašena je **najuspješnijom školom** na Natječaju Eko-fotka **5.6.2004.** godine u Ferdinandovcu te je nagrađena umjetničkom slikom - dar Drage Bešenića. Učenici 8.c razreda naše škole Nikolina Halusek i Ivan Jagić osvojili su treće mjesto te dobili brončane plakete. Još sedam naših fotografija ušlo je u uži izbor.

Na natječaju za učeničku fotografiju "**EKO-fotka 2005.**" pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske naše učenice osvajaju zlatnu i srebrnu plaketu. Aleksandra Kirinec, 8.c razred (zlatna) i Petra Šerbedija, 7.c razred (srebrna).

Dana **21. travnja 2006.** godine na EKO-Fotki 2006., naša škola je treći put zaredom proglašena najuspješnijom i za nagradu dobila fotoaparatus Olympus koji nam je dodijelila Zajednica tehničke kulture grada Đurđevca. Brončanu plaketu dobila je Marina Kolar za fotografiju pod nazivom "Limena riba", a slika Margarete Ružman je pohvaljena. Jedan od najuspješnijih mentora bio je i prof. Vlado Halusek.

Na šestom po redu natječaju **EKO-fotka 2007.** godine s temom "Svitanja i sumraci u mom zavičaju" i "Ovo nanosi bol našoj majci prirodi" sudjelovalo je i desetak naših učenika s oko 30 radova. Rad Antonije Janković "Jači od betona" osvojio je drugo mjesto i srebrnu plaketu.

Dana 19. travnja 2008. godine u Ferdinandovcu na svečanom proglašenju pobjednika i dodjela nagrada na natječaju EKO-fotka 2008., na

kojem su sudjelovale 93 škole iz cijele RH s ukupno 966 radova, naša škola je proglašena **najuspješnijom** te je za nagradu dobila posebno priznanje i digitalni fotoapararat Benq. Karolina Kolar osvojila je 2. mjesto i srebrnu plaketu.

Dana 2. travnja.2009. godine na natječaju EKO-fotka osvojili smo srebrnu plaketu (2. mjesto). Učenica Martina Dergez, 7.c razred za rad pod nazivom "Svemirsko zelenilo".

Knjižnica, čitaonica i igraonica u Podravskim Sesvetama

Zahvaljujući tadašnjem ravnatelju Osnovne škole Podravske Sesvete Đuri Fučijašu na sastanku održanom 4. veljače 1947. godine na kojem su osim njega sudjelovali ugledni mještani donijeta je odluka o osnivanju Mjesne čitaonice. Iz originalnog postojećeg Zapisnika sa sastanka vidi se da su to bila neka druga vremena i neki drugi ljudi koji su znali cijeniti lijepu riječ. Osobe koje su se znale zagledati u svoje srce, svoju dušu. Danas od toga postoje samo uspomene. Ostalo se izgubilo u bespućima povijesne zbiljnosti.

Dolaskom učitelja Željka Kovačića knjižnica uspješno nastavlja svoj rad.

Organizirao je i vodio knjižnicu i čitaonicu punih deset godina te stvorio fond od oko 3.500 primjeraka. *(slike gore)*

Knjižnica danas

Danas u Podravske Sesvete dolazi Bibliobus s knjigama iz Koprivnice. Knjižnica je radila do 2006. godine u zgradi Općine Podravske Sesvete kada prestaje s radom. Do tada ju je vodila učiteljica Zvezdana Štefanić. *(slika dolje)*

Dana 24. 2. 2022. godine postavljena je i otvorena **knjižnica na otvorenom**. Knjižnica nudi besplatno čitanje, posudbu i razmjenu knjiga. Osim što će krasiti naše malo selo, knjižnica će poticati na čitanje i mlade i stare. Knjižnica je postavljena kraj kapelice sv. Ivana Nepomuka u središtu Podravske Sesvete, a postavili su je i izradili vrijedni članovi Udruge SUMA.

Informatička opremljenost škole

Prva računala stigla su u školu u **listopadu 2001.** godine, a 29. veljače 2008. godine, zahvaljujući Općini Podravske Sesvete za potrebe učenika i djelatnika škole nabavljena su računala za informatičku učionicu, koju su učenici i učitelji sami preuredili da bude još ljepša i zanimljivija kako bi rad i boravak u njoj bio ugodniji.

Dana 3.2.2014. godine Područna škola Podravske Sesvete dobila je vrijednu donaciju – 15 prijenosnih računala marke DELL ekrana 17" kao dar Općine Podravske Sesvete. Ovime su najzadovoljniji bili učenici jer su tada imali jednu od najopremljenijih informatičkih učionica u našoj Županiji.

Zahvaljujući Općini Podravske Sesvete preko ljetnih praznika 2013. godine u Područnoj školi Podravske Sesvete odrađeno je mnogo toga:

- Popravljen je i osposobljen dosadašnji kanalizacijski sustav te su izvršene pripreme za spajanje školske zgrade na gradski vodovod i kanalizaciju.
- Popravljen je i dijelom zamijenjena "panik rasvjeta" (svijetla koja se automatski pale u slučaju nestanka električne energije).
- Popravljeni su i učvršćeni pojedini elementi centralnog grijanja. Sve radove su izvele firme s područja Općine Podravske Sesvete.
- Sva klasična rasvjetna tijela sa sijalicama snage 150W u učionicama i prostoriji Male škole zamijenjena su neonskim rasvjetnim tijelima.
- Zamijenjena su rasvjetna tijela za osvjetljenje ploče.
- Nova rasvjetna tijela postavljena su u školskoj kuhinji i školskom restoranu te na hodnicima.
- Zidovi u svim razredima su nanovo obojeni svježim, prozračnim bojama. Također su okrečeni i svi hodnici kao i sanitarne prostorije.

Pred kraj svake nastavne godine održava se natjecanje učenika 1.-4. razreda u malom nogometu, što izaziva mnogo emocija, znoja i suza. Tu su i vjerni navijači da proslave zajedno sa svojim prijateljima pobjedu ili da ih utješe nakon "nepravednog" poraza.

Povodom Dana škole (krajem svibnja) svake godine ravnatelj Mirko Šandrovčan i voditeljica Područne škole Podravske Sesvete Renate Bratanović Palaić uručuju najuspješnijim učenicima prigodne nagrade.

Dana 28. rujna 2006. godine u školu u Podravskim Sesvetama došla je profesorica Jennifer Renae Roa iz Hebrona, Kentucky, USA. Došla je u pratnji svoje bake Dorothy i njenog brata Maelvina koji su dvoje od ukupno troje djece Ivana Haluseka koji je 1906. godine doplovio u SAD iz rodnih Podravskih Seseveta u dobi od 24 godine.

Učenici su bili oduševljeni što čuju pravi izvorni američki engleski. Pripremili su pano dobrodošlice za Renae. Pitali su je o mladima i životu u Americi, a ona im je s veseljem odgovarala i darivala ih majicama, kalkulatorima i penkalama s natpisom svoje škole. Puno smo razgovarali o uvjetima u školama i uspoređivali naše i američko školstvo.

Naše učenice osvajaju **1. mjesto na županijskom natjecanju iz vjeronauka**, 27.2.2008. u Varaždinu. Na natjecanju je sudjelovalo 14 ekipa. Nastupile su učenice 7. i 8. razreda (Lucija Puača, Petra Troha, Marina Šerbedija i Valentina Šokec) uz vodstvo časne sestre Karmen Hajdinjak.

Usred mjeseca listopada učenici obilježavaju Dane zahvalnosti za plodove zemlje i Dane kruha,

tijekom čega zahvaljuju na svim plodovima, darovima, radostima i postignućima kojima smo kao pojedinci ili zajednica darivani. Obilježavanje manifestacije pridonosi cjelovitijem odgoju i obrazovanju za zaštitu okoliša, upoznavanju i očuvanju biološke raznolikosti, ekološkoj poljoprivredi i zdravoj prehrani.

Područna škola Podravske Sesvete - budućnost (želje, snovi, nadanja...)

Iz godine u godinu broj polaznika škole opada. Trenutno Područnu školu Podravske Sesvete pohađa oko 110 učenika.

Školska zgrada je dobro održavana izvana i iznutra, ali nedostaje prostora, nema kabineta niti sportske dvorane. Nakon što je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih donijelo odluku o uvođenju jednosmjenske nastave u sve škole RH do 2027. godine u planu je i nadogradnja školske zgrade. Bilo bi to prvi put nakon 60 godina da je nadograđen koji m² novog prostora. Nadamo se da će to u skoroj budućnosti biti riješeno, iako nakon svega velikom optimizmu nema mjesta.

Isto tako, poduzimale su se razne akcije na raznim stranama kako bi Područna škola Podravske Sesvete ponovo dobila svoju samostalnost, ali ni od toga nije bilo ništa, a vjerojatnost za to je danas još manje nego prije. Nakon odlaska učiteljice Anđelke Dergez u mirovinu, vođenje škole preuzima učiteljica Renata Bratanović. Učitelji predmetne nastave dolaze iz Matične škole u Kloštru Podravskom.

Zajednički snimak učenika 8.c razreda na kraju školske godine 2016./17. prije rastanka s razrednom učiteljicom Ivanom Fridrih Košutić.

Napomena:

Iako **Brodić** nije dio Općine Podravske Sesvete, djeca pohađaju školu u Podravskim Sesvetama. Nekad je bila i tamo škola u koju su išli učenici 1.- 4. razreda, a danas je školska zgrada sama i napuštena kao spomen na neka davna, druga vremena.

Djeca iz **Draganca** nakon osnivanja Općine Podravske Sesvete 1997. godine, također pohađaju školu u Podravskim Sesvetama.

Nakon II. svjetskoga rata, prva je škola bila organizirana u obiteljskoj kući obitelji Lacković na Molvicama, zatim u lugarnicama na Batinskama. Zajedničkim nastojanjem mještana sagrađena je i prva školska zgrada na Batinskama (*sadašnja galerija Ivana Lackovića–Croate*), koja je bila u upotrebi sve do polovine 80-ih godina prošloga stoljeća. Kasnije je dio djece pohađao školu u Kloštru Podravskom i Ferdinandovcu.

Škola Batinske učenici iz Draganca ranih 80-ih godina prošloga stoljeća, učiteljica Marija Nikolić .

Ponovno u školskim klupama

Nakon mnogo godina, došli su tiho, ponovo pred ista vrata. Školska zgrada dočekala ih je gotovo svečano, kao da je i sama znala koliko u tim srcima ima čežnje, ponosa i sjetne radosti.

Sivi zidovi oživjeli su pod težinom uspomena, a stari hodnici, još uvijek ispisani tragovima dječje igre i smijeha, otvorili su se onima koji su ovdje prvi put naučili što znači pripadati.

Ponovno sjesti u školske klupe — nije to samo čin nostalgije. To je povratak korijenima. Mjesto gdje su prve riječi čitane naglas, gdje su ispisane prve rečenice koje još uvijek traju u srcima. Učionice koje su nekad bile velike kao svijet, sada su manje, ali osjećaj pripadnosti ostao je isti.

Učitelji su došli — oni koji su još među nama. Stariji, ali s istim sjajem u pogledu kad izgovaraju imena svojih nekadašnjih učenika. Ruke koje su nekoć držale kredom ispisane pouke, sada drže ruke svojih bivših đaka, prijateljski, toplo, bez riječi.

Za one koji više nisu tu, upaljene su svijeće i položeno cvijeće. Tišina pred grobovima učitelja i školskih prijatelja bila je duboka i sveta. Imena su odzvanjala u mislima, lica se pojavljivala iza zatvorenih očiju, a srce je znalo — oni su i dalje tu, u svakom osmijehu, u svakom stihu koji je ostao u nama.

Bilo je i smijeha, zagrljaja i starih priča. Prisjećali su se nestašluka, školskih priredbi, prvih simpatija. Sve što je tada bilo jednostavno i čisto, sada je dobilo novo značenje — jer se znalo koliko su te godine bile važne.

Taj dan nije bio samo okupljanje. Bio je to povratak djetinjstvu, čast učiteljima, slavlje života i prilika da se iznova osjeti ono što se često zaboravi u žurbi odraslog svijeta: koliko malo treba da čovjek bude sretan. Jedna stara školska klupa, poznata lica i srce puno uspomena.

Generacija rođena 1947. godine

Fotografija iznad prikazuje ponovni susret u učionici nakon 50 godina. Prisutni su ravnatelj škole Podravske Sesvete Zvonimir Dorogi, učiteljice Štefica Dorogi i Anđelka Dergez te razredni učitelje Željko Kovačić. Susret je snimljen 26.1.2003. godine.

Mariju Majetić, bivšu sesvečku učiteljicu, a sada umirovljenicu u Bjelovaru, posjetili su njeni učenici i prijatelji, 5.2.2017.

na slici sjedi: učiteljica Marija Majetić

*stoje s lijeva na desno: Božidar Palaić, Nada Tudić, Ivica Majetić(sin)
i Jelica Tudić*

Bio je to dirljiv susret ponovo nakon više od pola stoljeća.

Zajedno sa svojim suprugom Josipom Majetićem radila je do 1962. g. u Podravskim Sesvetama. Bili su vrijedni i marljivi radnici te su u život otpravili mnoge generacije sesvečkih učenika.

Stanovali su u zgradi stare Općine.

Nakon desetljeća što su se rasuli svijetom, vratili su se ondje gdje su im ostali dječji snovi i osmjesi - u učionicu koja još uvijek miriše na kredu i djetinjstvo. **Generacija rođena 1963. godine** ponovno je sjela u školske klupe, starija, ali s istim onim sjajem u očima koji su nosili kao djeca. Na vratima ih je dočekaio osmijeh koji nisu zaboravili — učiteljica Božica Rasinec.

Sjećanja su izvirala iz zidova, šaptala kroz školsko zvono, odzvanjala s ploče ispisane njihovim imenima. Smijali su se uspomenama, nestašlucima i prvim slovima. Vrijeme je, makar prošlo, zaustavljeno u toj jednoj toploj učionici — u srcima ljudi koji su ponovno postali djeca.

Na zajedničkim fotografijama iz školskih dana zajedno sa svojom razrednicom Kristinom Benko, generacija učenika 1995./96.

Generacija učenika rođenih 1995./96. godine nakon dugih 14 godina okupila se pred PŠ Podravske Sesvete i prisjetila mnogih nezaboravnih trenutaka koji su obilježili njihovo školovanje. Okupljanje je bilo 26. listopada 2024. godine. Nakon otvaranja školskih vrata navrle su uspomene koje su zadržane među zidovima njihove, već bivše škole. S veseljem su sjeli u školske klupe svoje učionice i prisjetili se svakakvih događanja koji su se u njoj odvijali. Voditeljica škole Renata Bratanović Palaić im je pomogla u skidanju prašine sa starog imenika, koji je nakon 14 godina vidio ponovo svijetlo dana.

U kolovozu 2021. godine okupila se je generacija učenika rođenih 1991./92. godine. Kako bi se prisjetili svoji školskih dana, dogodovština i svega lijepoga što se je događalo unutar školske zgrade.

Generacija učenika rođenih 1972. godine.

Fotografija ispod prikazuje učenike nakon 10 godina od završetka osnovne škole, ponovo zajedno sa svojim razrednim učiteljem Željkom Kovačićem i ravnateljem škole Ivanom Maturancem.

3. „Mala škola“ Podravske Sesvete 1978. – 2020.

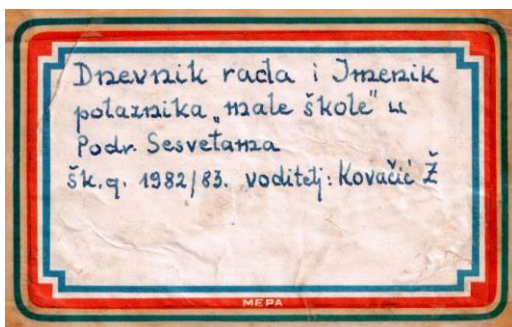
Program predškole, popularno zvan i „mala škola“ je od 2013. godine obvezni program odgojno-obrazovnoga rada s djecom prije polaska u osnovnu školu tijekom kojeg djeca razvijaju vještine, navike i znanja koje će im pomoći u prilagodbi na nove uvjete života, rasta i razvoja u školskom okruženju. Ona je prostor između obiteljskog doma i osnovne škole.

Ciljevi programa predškole su:

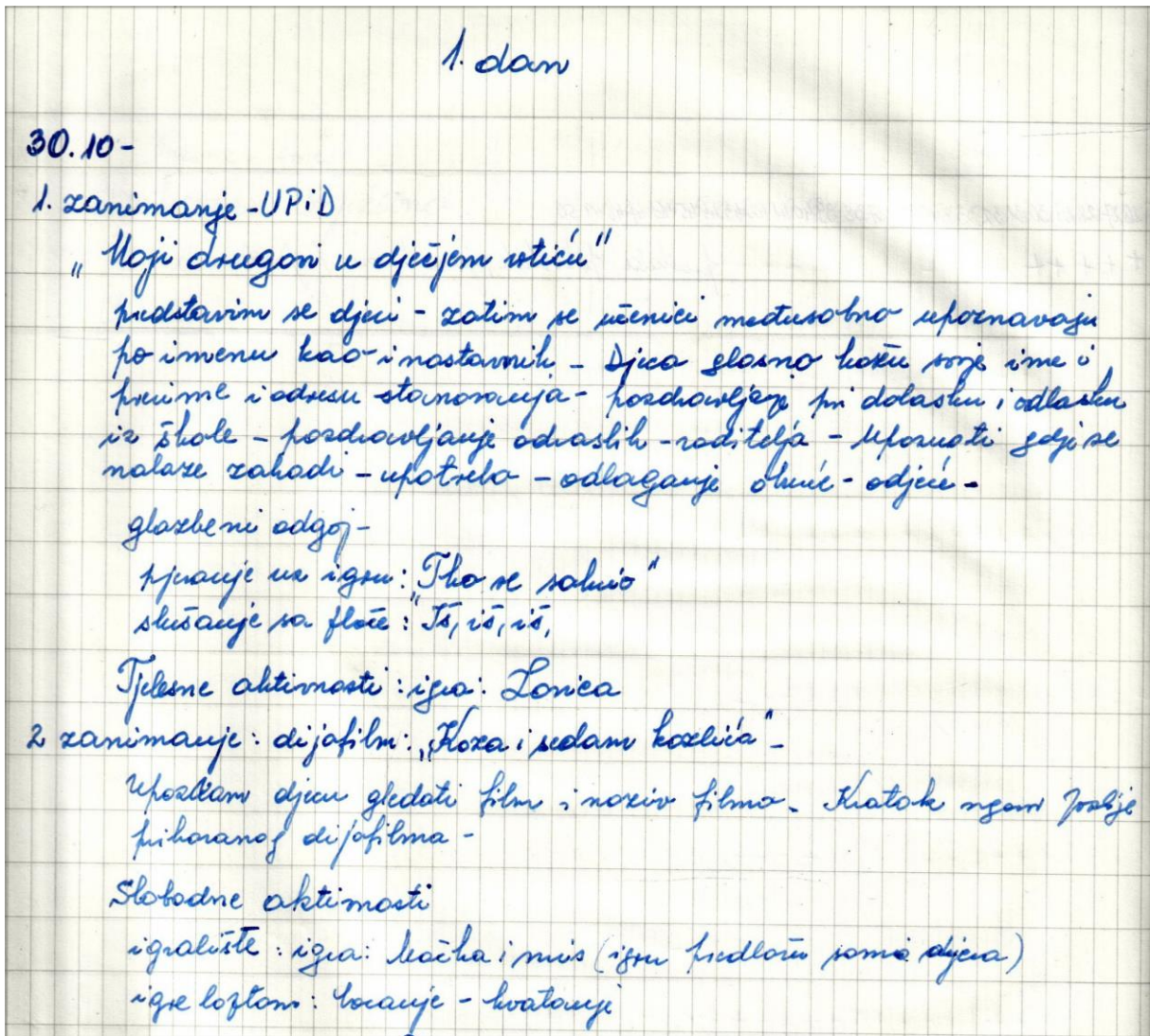
- podržavanje i poticanje osnovnih vještina i općih sposobnosti (vođenje brige o samome sebi, ponašanje, socijalne vještine, emocije)
- učiti kako učiti (razvijanje koncentracije i govornih vještina kroz igru)
- razvijanje predčitalačkih, predmatematičkih i grafomotoričkih vještina

Zahvaljujući sačuvanim Dnevnicima rada vidimo da je "Odjeljenje dječjeg vrtića", kako se tada zvao predškolski odgoj, vodila učiteljica razredne nastave Darinka Lacković. Kasnije su i drugi učitelji razredne nastave bili voditelji predškole.

Ovako je izgledao plan rada za prvi dan nastave u maloj školi:

Polaznici "Male škole" 2006. godine sa svojom voditeljicom Tanjom Britvić.

Djeca s područja Općine Podravske Sesvete, njih oko 40, polaze "Malu školu" u dvije grupe. Novčana sredstva za rad osigurava Općina Podravske Sesvete. Djeca u "Maloj školi" prvi put postaju "veliki", samostalni, upoznaju svijet igre i priče te stječu samopouzdanje i prijatelje. Sve do 2021. godine aktivnosti grupa predškolskog odgoja odvijaju se u malom i skućenom prostoru PŠ Podravske Sesvete.

Polaznici "Male škole" u svom dijelu svijeta sa svojom voditeljicom Danijelom Mavračić 2012. godine

Izgradnjom dječjeg vrtića u Podravskim Sesvetama, predškolski odgoj seli se u nove prostorije i postaje dio vrtića.

5. Dječji vrtić "Leptirići" Podravske Sesvete

Općinsko vijeće Općine Podravske Sesvete na 23. sjednici održanoj 2. rujna 2019. godine donijelo je Odluku o osnivanju Dječjeg vrtića "Leptirići" Podravske Sesvete.

Dječji vrtić "Leptirići" Podravske Sesvete osniva kao se ustanova za predškolski odgoj i obrazovanje te skrbi o djeci rane i predškolske dobi od navršenih šest mjeseci života do polaska u osnovnu školu.

Dječji Vrtić "Leptirići" Podravske Sesvete započeo je s radom 6. travnja 2021. godine.

Gradnja vrtića sufinancirana je mjerom 741 sredstvima Europske unije u iznosu od 6.211.056,15 kn. Ukupna vrijednost projekta 8.720.915,30 kn. Površina cijele građevinske čestice na kojoj se nalazi dječji vrtić iznosi 6621 m², od toga igralište zauzima 5890 m².

Prostor vrtića je suvremeno opremljen kvalitetnom novom opremom. Objekt vrtića uz ventilacijski sustav je i klimatiziran. Grijanje je podno i radijatorsko.

Vrtić ima Rješenje o početku obavljanja djelatnosti predškolskog odgoja i obrazovanja kao redovitog Programa u trajanju do deset sati dnevno u tri odgojno-obrazovne skupine:

- djece jasliske dobi od 1. do 3. godine života
- dvije skupine za djecu vrtićke dobi od navršene 3. do 7. godine života

Dana 17.9.2021. godine povodom Dana Općine Podravske Sesvete, svečano je otvoren Dječji vrtić „Leptirići“

Uz prisustvo predstavnika Općine Podravske Sesvete, KC-KŽ županije, predstavnika susjednih općina i drugih vrtića, službeno je pušten u rad novi sesvečki vrtić. Svoj blagoslov je dao i sesvečki župnik, prečasni dekan Krunoslav Kefelja. Vrtić pohađa ukupno 52 djece svih uzrasta. Iako je padala kiša i mnogi roditelji s djecom došli su pogledati otvorenje i kratki dječji program ispred vrtića.

Sveti Nikola i Krampus s velikim poklonima u posjetu djeci u vrtiću.

U Dječjem vrtiću "Leptirići" Podravske Sesvete u pedagoškoj godini 2024/25. na poslovima odgoja i obrazovanja djece rane i predškolske dobi rade sljedeći zaposlenici: šest odgojitelja/ica, osobne asistentice, kuharica, spremačica i ravnateljica, ukupno 12 djelatnika.

Usluge održavanja vanjskih zelenih površina vrše komunalni radnici općine osnivača. Ostale poslove za Dječji Vrtić (pravne, administrativne, računovodstvene te poslove domara) obavljaju zaposlenici općine osnivača.

Službene web stranice Vrtića: <https://dv-leptirici.hr>

6. Dogradnja PŠ Podravske Sesvete

Nakon što su Gornja i Donja škola, te škola u Mekišu, zatvorile svoja vrata za sesvečke učenike, točno prije 70 godina, učenici su se preselili u današnju školsku zgradu u parku Kladje. Od tada ona je jedanput preuređena, te je dodana vanjska kotlovnica centralnog grijanja na plin. Međutim, ove godine, prvi put se krenulo ozbiljno u dogradnju učeničkog prostora.

Evo cijelog teksta sa web stranica koprivničko-križevačke županije.

„Koprivničko-križevačkoj županiji u petak 03.10.2025. godine uručeni su ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte rekonstrukcije i dogradnje Područne škole Podravske Sesvete.

Županija je kao osnivač škola osigurala financiranje projekata putem Poziva "Izgradnja, rekonstrukcija i opremanje osnovnih škola za potrebe jednosmjenskog rada i cjelodnevne škole" iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026., a ukupna vrijednost projekata je više od 5,3 milijuna eura.

Ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava u ime Koprivničko-križevačke županije preuzeo je župan Tomislav Golubić, a ugovore su uručili predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković i ministar znanosti, obrazovanja i mladih Radovan Fuchs.

Na svečanosti uručjenja ugovora uz župana prisustvovali su i načelnik Općine Podravske Sesvete Marko Derežić i ravnatelj Osnovne škole Kloštar Podravski Mirko Šandrovčan, a stručnu podršku u pripremi i prijavi projekta pružala je PORA Regionalna razvojna agencija Koprivničko-križevačke županije.

Projekt rekonstrukcije i dogradnje Područne škole Podravske Sesvete vrijedan je 4.626.240,08 eura, a Županija je za ovaj projekt osigurala

bespovratna sredstva u iznosu od 3.600.117,78 eura. Projekt će provesti Županija u partnerstvu s Općinom Podravske Sesvete i Osnovnom školom Kloštar Podravski, a obuhvaća dogradnju školskog prostora i opremanje učionica, čime će se značajno unaprijediti uvjeti obrazovanja za učenike ove škole.

Izvor:

<https://www.kckzz.hr/hr/novosti/item/6217-zupanija-osigurala-4-3-milijuna-bespovratnih-sredstava-za-skolu-u-podravskim-sesvetama-i-skolsku-dvoranu-u-delekovcu>

Dogradnja Dječjeg vrtića "Leptirići"

Iako Dječji vrtić "Leptirići" trenutno pohađa **oko pedeset dvoje djece**, brzo se ukazala potreba za proširenjem kapaciteta. Pokrenut je projekt **nadogradnje** kako bi se osigurao prostor za još **dvanaestoro djece jasličke dobi**. Finacijska sredstva za projekt zajednički su osigurali **Općina Podravske Sesvete** i **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih**. Projekt je trenutačno u početnoj fazi: izrade idejnog rješenja, projekta i postupka **javne nabave**.

Završna riječ

Na kraju ove monografije, ostaje nam samo zastati na trenutak — s poštovanjem, sa zahvalnošću i s pogledom usmjerenim naprijed. Ono što ste upravo pročitali nije tek niz podataka, fotografija i imena. Ova knjiga je živi mozaik uspomena, svjedočanstvo jednog naroda i jednog mjesta koje je obrazovanje prepoznalo kao temelj vlastitog postojanja i napretka.

Podravske Sesvete, naizgled malo mjesto, veliko je srcem svojih ljudi. Od prvih zapisa o učiteljima koji su s gorljivošću prenosili znanje, do današnjih učionica ispunjenih dječjim smijehom, pred nama se proteže stoljetna priča o upornosti, predanosti i vjeri u bolje sutra. Ovdje je škola uvijek bila više od zgrade — bila je središte zajednice, mjesto gdje su se rađali snovi, oblikovali karakteri i njegovali temelji društva.

Zahvaljujući ovoj knjizi, sačuvana su sjećanja na brojne generacije učenika i učitelja, na važne prekretnice i male svakodnevne pobjede. Knjiga govori i o onima kojih više nema, a čiji je trag i dalje vidljiv u svakom kamenu školskog praga, u svakom retku starih svjedodžbi, u svakom pogledu punom zahvalnosti. Položeni cvijet na grobu nekadašnjeg učitelja simbolizira duboko poštovanje i vječno sjećanje na one koji su nam dali temelj.

No ova monografija ne pripada samo prošlosti. Njezin pravi značaj tek dolazi, u rukama onih koji će ju čitati, učiti iz nje i nadahnjivati se da nastave ono što su drugi prije njih započeli. U vremenu koje se brzo mijenja, knjige poput ove podsjećaju nas da su znanje, predanost i ljudska povezanost vrijednosti koje ne smiju izbljedjeti.

Dragi čitatelju, ako si i sam nekad sjedio u jednoj od sesvečkih klupa, možda si se ovdje pronašao. A ako si ovu knjigu uzeo prvi put, znaj da držiš dio povijesti koji je nastajao kroz živote običnih, a velikih ljudi. Hvala ti što si hodao ovim stranicama zajedno s nama.

Neka ova knjiga ostane trajna ostavština — ponos sadašnjim i snaga budućim naraštajima.

Autor i suradnici!

7. Literatura i prilozi (fotografije)

a) Korištena literatura

- Rudolf Horvat, Hrvatska Podravina, 1933.
- Ferdo Šišić, Povijest hrvatskog naroda, 1526. - 1918., 2004.
- Cuvaj - Povijest školstva, 1 i 2, 1907.
- Oton Srabec - Školski vrt, 1896.
- Statistika narodnjega školstva u Dalmaciji, Hrvatskoj, i Slavoniji, 1875.
- Školstvo u Hrvatskoj i Slavoniji, 1896.
- Izvješće o stanju školstva u Hrvatskoj i Slavoniji, 1891.
- Emerik Munjiza - Povijest hrvatskog školstva i pedagogije, 2009.
- Dostupni podaci iz Hrvatskog školskog muzeja, Zagreb 2005.
- Branko Begović - Ftem Sesvetam, 2003.
- Pregled povijesti Podravske Sesvete, 2016.
- Spomenica Župe Svih svetih Podravske Sesvete, 1885.
- Zapisi Željka Kovačića, učitelja
- Zapisi Dražena Nađa
- Dokumenti iz Zbirke Josipa Cugovčana
- Naše škole, Koprivnica, 1960./61.
- Školstvo, Koprivnica, 1994./95.
- Dnevni rad "Male škole" Podravske Sesvete, 1978./1986.
- Osnovna škola Kloštar Podravski, 1964. - 2014.

b) Fotografije

- Martin Kralj - Zbirka Pleadin
- Stjepan Jagić

- fotografije nepoznatih autora iz foto albuma i knjige iz biblioteka sesvečkih obitelji
- fotografije naslovnica knjiga iz vlastite biblioteke

Za buduće istraživače: U Državnom arhivu u Bjelovaru pod brojem: [0849] OSNOVNA ŠKOLA PODRAVSKE SESVETE – Podravske Sesvete (1828-1964); 1874-1964: knj. 8, kut. 3; 0,5 d/m. SI, nalazi se određen broj dokumenata za detaljni pregled.

IMPRESSUM:

Naslov:

**„Povijest školstva na području Općine Podravske
Sesvete 1830. – 2025.“**

Koraci kroz učionice vremena

Autor: **Stjepan Jagić**

Vlastita naklada autora

URL publikacije: <https://www.podravske-sesvete.eu/knjige/skolaps.pdf>

Urednik: **Petra Štefec**

Jezična lektura i korektura: **Petra Štefec**

Naslovnica: Dražen Nađ

(fotografija na naslovnici: učenici 6., 7., i 8. razreda; članovi folklorne skupine pod vodstvom učitelja Marijana Turčića 1963. godine)

Zadnja stranica: Dražen Nađ

Fotografija: *učenici 8. razreda, generacija rođena 1946. godine.
Razredna učiteljica Mira Turčić, ravnateljica škole Darinka Lacković.*

ISBN 978-953-46887-2-4

Publikacija je dostavljena Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u skladu s obvezom dostave obveznog primjerka propisanom Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19, 114/22) te Pravilnikom o obveznom primjerku (NN 66/20).

Mjesto izdanja: Podravske Sesvete

Godina izdanja: 2025.

Ova knjiga je živi mozaik uspomena, svjedočanstvo jednog naroda i jednog mjesta koje je obrazovanje prepoznalo kao temelj vlastitog postojanja i napretka.

Podravske Sesvete, naizgled malo mjesto, veliko je srcem svojih ljudi. Kroz ovu monografiju pred nama se proteže stoljetna priča o upornosti, predanosti i vjeri u bolje sutra. Od prvih zapisa o učiteljima koji su s gorljivošću prenosili znanje, do današnjih učionica ispunjenih dječjim smijehom, ovdje je škola uvijek bila više od zgrade – bila je središte zajednice.

Zahvaljujući ovoj knjizi, sačuvana su sjećanja na brojne generacije učenika i učitelja, na važne prekretnice i male svakodnevne pobjede. Knjiga govori i o onima kojih više nema, a čiji je trag i dalje vidljiv u svakom kamenu školskog praga.

Neka ova monografija ostane trajna ostavština – ponos sadašnjim i snaga budućim naraštajima.

Dragi čitatelju, ako si i sam nekad sjedio u jednoj od sesvečkih klupa, možda si se ovdje pronašao. Ako si ovu knjigu uzeo prvi put, znaj da držiš dio povijesti koji je nastajao kroz živote običnih, a velikih ljudi.

ISBN 978-953-46887-2-4

